

Studiedagen & workshops

The logo consists of the letters 's', 'i', and 'g' in a blue, sans-serif font. Above the 'i' is a stylized human figure with arms raised, also in blue. The background of the entire page is a green-tinted photograph of a dense thicket of trees and branches.

sterk in grenzen verleggen

Vorming voor professionele hulpverleners

SEPTEMBER - DECEMBER 2011

Lees eerst dit

Doelgroep

De doelgroep van de studiedagen en workshops bestaat uit medewerkers van de Centra voor Ambulante Revalidatie en hulpverleners uit andere diensten van de welzijns- en gezondheidssector. Voor de meeste onderwerpen is de doelgroep nader gespecificeerd. Gelieve hiermee rekening te houden.

Algemeen

De praktische informatie (plaats, datum, uur, prijs en inschrijvingsregeling) van elke studiedag of workshop is opgenomen bij de aankondiging. Koffie en deelnemersmap zijn in de prijs inbegrepen.

Inschrijven

Inschrijven gebeurt bij voorkeur online via www.sig-net.be (klik door naar vorming). E-mailen kan ook: secretariaat@sig-net.be. Telefonisch inschrijven kan niet.

Gelieve altijd uw klantnummer te vermelden. Hebt u nog geen klantnummer, laat het veldje dan blanco. U krijgt een nummer toegewezen bij een eerstvolgende mailing nadat u een eerste keer bent ingeschreven. Bij inschrijving verklaart u zich akkoord met de inschrijvings- en annulatievoorwaarden.

Een inschrijving is pas geldig en definitief zodra ze volledig ingevuld vóór de uiterste inschrijvingsdatum op het secretariaat is toegekomen en u de factuur hebt ontvangen. Als bij inschrijving blijkt dat de activiteit is volzet, komt u op een wachtlijst terecht. U krijgt dan voorrang bij een eerstvolgende herenaming.

Voor studiedagen en workshops is het aantal deelnemers beperkt. De volgorde van inschrijvingen is bepalend. Sig-participanten krijgen voorrang tot een bepaalde datum tenzij anders vermeld. Niet-participanten kunnen vroeger inschrijven, maar krijgen de factuur pas na het verstrijken van de voorrangdatum. Is een studiedag of workshop volgeboekt, dan wordt u daarvan zo snel mogelijk op de hoogte gebracht. De ontvangst van uw factuur garandeert uw deelname. Sig behoudt zich echter wel het recht voor de studiedag of workshop te annuleren als er te weinig deelnemers zijn. U krijgt dan zo snel mogelijk het inschrijvingsbedrag teruggestort.

Na de uiterste inschrijvingsdatum ontvangt u een bevestigingsbrief met praktische informatie. Moeten we omwille van plaatsgebrek in Destelbergen uitwijken naar een locatie in Gent, dan brengen wij u hiervan tijdig op de hoogte.

Annulatievoorwaarden

Inschrijven voor een studiedag of workshop is definitief. Wie een inschrijving wil annuleren, doet dat schriftelijk en houdt hierbij rekening met onze annulatievoorwaarden:

- Bij annulatie wordt 13 euro administratiekosten per ingeschreven deelnemer aangerekend. Annulaties van inschrijvingen die we minder dan tien werkdagen vóór de aanvang van de activiteit ontvangen, worden niet meer terugbetaald.
- Ingeschrevenen die door overmacht niet kunnen deelnemen aan de activiteit, kunnen iemand anders in hun plaats sturen.

Maaltijden

Bij workshops voor een hele dag is de maaltijd in de deelnemersprijs inbegrepen. Voor de studiedagen varieert de situatie per locatie. In Destelbergen en Gent is er voldoende eetgelegenheden in de onmiddellijke buurt. We voorzien er anderhalf uur middagpauze (12 tot 13.30 uur). Gelieve rekening te houden met de (veranderende) sluitingsdagen in de vakantieperiodes. In de omgeving van de locaties in Leuven zijn niet veel eetmogelijkheden. Daarom is er een broodmaaltijd in de prijs inbegrepen en is de middagpauze korter (van 12 tot 13 uur).

Participant?

Sig hanteert per activiteit twee prijzen: de standaardprijs en een prijs met korting. De reductieprijs is alleen bedoeld voor Sig-participanten. Zij krijgen voorrang bij het inschrijven tot een bepaalde datum. Elke vzw uit de non-profitsector kan participant worden door een jaarlijkse bijdrage te betalen. Meer informatie op www.sig-net.be of op het Sig-secretariaat. Let wel: het feit dat u de mailing ontvangt of geabonneerd bent op het tijdschrift Signaal, betekent niet dat u participant bent.

Opleidingscheques

Sig mag sinds 1/8/2010 geen opleidingscheques meer aanvaarden. Meer info op onze website: www.sig-net.be > FAQ > Opleidingscheques

Hebt u nog vragen?
Aarzel niet om ons te contacteren

Sig vzw, Kerkham 1 bus 2, 9070 Destelbergen
tel. 09 238 31 25 - fax 09 238 31 40
www.sig-net.be - info@sig-net.be

Woord vooraf

Beste

Sig organiseert jaarlijks zo'n tweehonderd vormingsactiviteiten voor professionele hulpverleners uit de Centra voor Ambulante Revalidatie en aanverwante sectoren. We proberen altijd zo nauw mogelijk aan te sluiten bij de vormingsnoden van deze sectoren. Op die manier willen we het verantwoord handelen (evidence based) in de praktijk van de professionele hulpverlening ondersteunen.

Ook bij het opzetten van het programma hanteren we de principes van verantwoord handelen. Drie factoren zijn hierbij belangrijk:

- de mate waarin een onderzoek, een therapeutische methode, een test, ... wetenschappelijk verantwoord is
- of en hoe deze in de klinische praktijk kan worden gebruikt door hulpverleners, rekening houdend met de specifieke kenmerken en vaardigheden van deze therapeuten, en
- afgestemd op de kenmerken en context van de specifieke cliënt

In deze brochure stellen we u het programma voor van september tot december 2011. U vindt alle informatie ook op onze website. Bovendien krijgt u op www.sig-net.be ook een zicht op alle andere Sig-activiteiten. Wie graag op de hoogte blijft van het laatste nieuws, kan zich gratis abonneren op de elektronische nieuwsbrief. Extra brochures zijn op eenvoudige aanvraag verkrijgbaar.

Alvast welkom op één van onze activiteiten!

sterk in grenzen verleggen

Sig organiseert vorming en bijscholing voor personen met een handicap zelf en voor hun ruime omgeving (de familie, de buurt, de hulpverleners, de maatschappij). Via een docu-dienst, het tijdschrift Signaal, publicaties en (audiovisuele) realisaties stelt Sig ook informatie ter beschikking. Verder stimuleert Sig praktijkgericht wetenschappelijk onderzoek.

Inhoud

Studiedagen herfst

- Cognitieve revalidatie bij NAH: inspiratie om het (nog beter) te laten lukken (code 162)3
- Autisme en sekseducatie (code 163)3
- Visuele (ontwikkelings)problemen bij kinderen (code 164)4
- Werken met pictogrammen en andere visualisatiesystemen (code 165)5
- Medicatie bij ontwikkelingsstoornissen: feiten en fictie in een emotioneel debat (code 166).....5
- Therapeutisch werken met kinderen en gezinnen: kennismaking met de oplossingsgerichte systeemtherapie ontwikkeld in het Korzybski-instituut (code 167)6
- Probleemgedrag bij kinderen met ASS (code 168).....6
- Genetica en leerstoornissen (code 169)7
- Neurowetenschappelijke studie van bewegingsproblemen bij kinderen met een traumatisch hersenletsel (code 170).....8
- Kommagetallen en metend rekenen ... niet voor rekenzwakke kinderen? (code 171)8
- Ontwikkelingsdysfasie: theoretisch kader, diagnostiek en behandeling (code 172).....9
- Specifieke problemen en valkuilen bij het 'ontwikkelingsonderzoek' van kinderen met autisme (code 173)9
- Gevolgen van NAH: een overzicht van therapeutische mogelijkheden (code 174)10
- Leren + leren = leerlinggericht teamwork bij ASS (code 175)10
- Adoptie in de hulpverlening, hulpverlening in adoptie (code 176)11
- Neurodegeneratieve taal- en spraakstoornissen (code 177)12
- Gedragsproblemen en kinderpsychiatrische diagnostiek (code 178).....12
- Breuken zetten de rekenwereld op z'n kop (code 179)13
- Diagnostisch Classificatiesysteem Zero to Three Revised (DC:0-3R) (code 180).....13

Inhoud

Losse studiedagen

- Met 'andere' woorden: ondersteunende communicatie voor mensen met ASS (code 183).....16
- Gedragsstoornissen bij kinderen: klinisch beeld en aanpak (code 188).....19
- Morfosyntaxis: een creatieve verkenning in communicatief gerichte taaltherapie bij kinderen (code 195)23

Workshops

- Intensieve cursus Stemstoornissen (code 157)14
- Verbale ontwikkelingsdyspraxie (code 181)15
- Ondersteunde Communicatie bij personen met NAH (code 182).....15
- Neuromotore problemen bij zuigelingen en peuters: klinische handvatten voor een correcte vroegdetectie (code 184)16
- Freefit en hoortoestelaanpassing (code 185)17
- Diagnostiek van psychische problemen bij kinderen van 0 tot 7 jaar (code 186)17
- Opvoeden in een multiculturele context: op zoek naar visie en houvast (code 187)18
- Zet mij even op pauze. Oudertraining ADHD en vorming voor trainers (code 189)19
- Gespreksvaardigheden voor paramedici: praktische toepassingen in contacten met ouders (code 190)20
- Werken met de Schlichting Test voor Taalbegrip en de Schlichting Test voor Taalproductie-II (code 191)20
- Basiscursus (Level I/II) bewegingspedagogiek volgens de methode van Veronica Sherborne (code 192)21
- Basisprincipes van de hedendaagse longdrainagetechnieken (code 193)21
- Initiatie in de oplossingsgerichte systeemtherapie ontwikkeld in het Korzybski-instituut (code 194)22

Cognitieve revalidatie bij NAH: Inspiratie om het (nog beter) te laten lukken

Cognitieve revalidatie kan mooie resultaten opleveren als je als hulpverlener weet wat er kan werken en wat niet. Tijdens deze studiedag belichten we een aantal aspecten met betrekking tot cognitieve revalidatie die kunnen inspireren bij het opstellen van effectieve behandelprogramma's. We hebben het onder meer over verstandige diagnostiek, goed doordachte doelbepaling en het zorgvuldig afstemmen van de behandelmethodieken op de mogelijkheden en beperkingen van de cliënt.

Via uiteenzettingen, praktijkillustraties en oefeningen proberen we de voorgestelde inhoud zodanig te concretiseren dat de deelnemers vlot de vertaalslag naar hun eigen werksituatie kunnen maken.

BEGELEIDING

Bie Op de Beeck is ergotherapeut, gespecialiseerd op het gebied van cognitieve revalidatie. Ze heeft een eigen behandelpraktijk voor cognitieve revalidatie en begeleiding na hersenletsel, en is als lector verbonden aan de K.H.Kempfen.

DOELGROEP

De studiedag is bedoeld voor professionele hulpverleners die bij voorkeur enige werkervaring hebben met volwassenen met cognitieve problemen (ten gevolge van een neurologische aandoening, een psychiatrisch ziektebeeld, enz.) en die graag extra inspiratie willen opdoen in verband met de cognitieve revalidatie van deze cliënten. Enige basiskennis met betrekking tot cognitieve problemen is wenselijk.

STUDIEDAG NIEUW		CODE 162
WANNEER	woensdag 2 november 2011 (9 - 16.30 uur)	
WAAR	Sig Destelbergen	
INSCHRIJVEN	€ 45 (€ 35 voor Sig-participanten) Uiterlijk tot 14 oktober 2011 (voorrang Sig-participanten tot 4 juli 2011)	

Autisme en sekseducatie

Autisme laat zijn sporen na op de ontwikkeling, ook de seksuele. Mensen met autisme maken ook op dit vlak groei pijnen mee. Tijdens deze studiedag overlopen we de invloed van autisme op de seksuele ontwikkeling. De doelgroep waarop we ons richten bestaat uit kinderen, adolescenten en volwassenen met een (rand)normale begaafdheid.

Verder bieden we een overzicht van de bouwstenen voor een aangepaste seksuele opvoeding en methodieken die bruikbaar zijn bij mensen met autisme. De nadruk ligt vooral op sekseducatie en minder op relationele ontwikkeling en ondersteuning.

We staan ook stil bij de mogelijkheden en beperkingen in het werken rond seksueel grensoverschrijdend gedrag bij normaal begaafde mensen met autisme.

Uiteraard is er gedurende de hele dag ruimte voor vragen en opmerkingen.

BEGELEIDING

Sylvie Carette is psycholoog en oplossingsgericht therapeut. Ze is educatief medewerker van Autisme Centraal in binnen- en buitenland (www.autismecentraal.com). Verder is ze deeltijds werkzaam als zelfstandig psycholoog.

DOELGROEP

De studiedag is bedoeld voor iedereen die kinderen, adolescenten en/of volwassenen met autisme ondersteunt in hun seksuele ontwikkeling. Dit kunnen zowel begeleiders uit een residentiële setting, GON-begeleiders, leerkrachten als ouders zijn. Voorkennis over autisme en autistische denken is aangewezen.

Maximum 70 deelnemers

STUDIEDAG NIEUW		CODE 163
WANNEER	woensdag 2 november 2011 (9 - 16.30 uur)	
WAAR	Sig Destelbergen	
INSCHRIJVEN	€ 45 (€ 35 voor Sig-participanten) Uiterlijk tot 14 oktober 2011 (voorrang Sig-participanten tot 4 juli 2011)	

Visuele (ontwikkelings)problemen bij kinderen

Tijdens deze studiedag geven we eerst achtergrondinformatie over het visueel systeem en de ontwikkeling ervan, met daaraan gelinkt de neurologische verwerking. Zo komen we tot een voorstelling van het Visueel Profiel, dat we als kader gebruiken voor de rest van de dag.

Vervolgens gaan we in op de pathologie van het oog bij kinderen, met name oculaire aandoeningen. Hierbij geven we onmiddellijk enkele tips mee voor de praktijk. Na de pathologie van het oog komt de pathologie van de hersenen aan bod. Dat brengt ons bij de visuele en visuomotorische problemen, en Cerebrale Visuele Inperking (CVI). We gaan dieper in op het onderzoek (tests en observatiemethodes) om zo tot de handelingsgerichte diagnostiek te komen. Ter afsluiting van dit gedeelte bespreken we een screeninginstrument voor het visueel functioneren en gaan we kort in op de differentiaaldiagnostiek.

Na de middag gaan we in op de visuomotoriek: hoe verloopt de normale ontwikkeling en wat zijn de gevolgen van stoornissen in de visuomotorische ontwikkeling?

Ten slotte zoomen we in op de therapie bij visuele en visuomotorische stoornissen. We bespreken eerst enkele verschillende aspecten (bv. Hoe kunnen we het kind stimuleren en vervolgens trainen?) om het daarna te hebben over compensatie en dispensatie. Het geheel wordt verduidelijkt aan de hand van beeldmateriaal.

BEGELEIDING

Patrick Hellin werkt als ergotherapeut en orthoptist in het Dominiek Savio Instituut en Thuisbegeleidingsdienst 't Spoor te Gits en is verbonden aan het Centrum voor Visuele Revalidatie van het UZ Gent. Hij is werkzaam in het domein van de diagnostiek en behandeling bij kinderen met visuele stoornissen.

Griet Dewitte werkt als kinesitherapeut in het COS en het RCA van het UZ Gent. Sinds enkele jaren is ze ook verbonden aan het Centrum voor Visuele Revalidatie van het UZ Gent, waar ze zowel diagnostisch als therapeutisch werkzaam is bij kinderen met visuele stoornissen. Beiden zijn lid van de werkgroep Visus en Neuromotore stoornissen, die in 2009 een studiedag organiseerde over CVI.

DOELGROEP

De studiedag is bedoeld voor hulpverleners die werkzaam zijn bij kinderen met visuele en visuomotorische problemen.

Accreditering werd aangevraagd i.s.m. de Vereniging van Revalidatieartsen.

STUDIEDAG NIEUW		CODE 164
WANNEER	woensdag 2 november 2011 (9 - 16.30 uur)	
WAAR	Sig Destelbergen	
INSCHRIJVEN	€ 45 (€ 35 voor Sig-participanten) Uiterlijk tot 14 oktober 2011 (voorrang Sig-participanten tot 4 juli 2011)	

Werken met pictogrammen en andere visualisatiesystemen

Ons dagelijks leven is doordrenkt van (al dan niet zichtbare) communicatie. Visualiseren helpt om onze communicatie toegankelijk en begrijpbaar te maken. Pictogrammen, foto's, tekeningen, enz. zijn een goed hulpmiddel om structuur aan te bieden en om onze boodschap op een eenvoudige manier te verduidelijken. Bovendien kan het werken met visualisaties bijdragen tot het bevorderen van de zelfredzaamheid.

Deze studiedag biedt een praktische handleiding over hoe je zelf aan de slag kunt gaan met visualisaties. In de voormiddag schenken we aandacht aan de gebruiksmogelijkheden van visualisaties: de criteria en voorwaarden, de mogelijke visualisatievormen, de materiaalkeuze, de valkuilen en uitdagingen bij het werken met visualisaties, enz. Aan de hand van praktische voorbeelden rond het bevorderen van zelfredzaamheid, het maken van een menukaart en het visualiseren van tijdsbegrippen gaan we dieper in op de reeds beschikbare visualisatiesystemen en bekijken we hoe je deze 'op maat van de cliënt' kunt uitwerken en gebruiken.

Na de middag wisselen we ervaringen uit over de verschillende visualisatiesystemen die de deelnemers gebruiken en gaan we op zoek naar de mogelijkheden die deze materialen bieden en de uitdagingen waarop een antwoord moet worden gezocht. We zorgen voor een korte toelichting van een aantal mogelijkheden met de computer.

Specifieke vragen over het werken met visualisaties kunnen vooraf worden ingediend bij wouter.lambrecht@sig-net.be. De gastspreker voorziet de mogelijkheid om tijdens de studiedag dieper in te gaan op deze vragen en een antwoord op maat te bieden.

Mee te brengen: USB-stick, eigen visualisatiemateriaal en/of laptop. Na de middag krijgen de deelnemers de mogelijkheid om hun eigen materiaal ter illustratie aan te brengen (hoe groot, klein of eenvoudig het systeem ook is). Initiatieven die de begeleider al heeft uitgewerkt, worden gedemonstreerd en kunnen nadien door de deelnemers op maat worden aangepast, zodat we niet telkens opnieuw hetzelfde knip-, plak- en fotowerk moeten verrichten of 'het warm water moeten uitvinden'.

STUDIEDAG NIEUW		CODE 165
WANNEER	woensdag 2 november 2011 (9 - 16.30 uur)	
WAAR	Sig Destelbergen	
INSCHRIJVEN	€ 45 (€ 35 voor Sig-participanten) Uiterlijk tot 14 oktober 2011 (voorrang Sig-participanten tot 4 juli 2011)	

BEGELEIDING

Chris De Rijdt is bachelor in de orthopedagogiek. Ze is als praktijklektor verbonden aan het Departement Sociaal-agogisch werk van de Hogeschool Gent en heeft jarenlange ervaring als begeleider/groepschef. Ze publiceerde het boek 'Werken met visualisaties' (Garant) en lanceerde in 2001 de website www.werkenmetvisualisaties.be om zoveel mogelijk begeleiders en voorzieningen bij dit thema te betrekken.

DOELGROEP

De studiedag is bedoeld voor professionele hulpverleners die in de zorg van personen met een beperking aan de slag willen gaan met systemen van visualisatie en die nieuwe kennis en inspiratie willen opdoen rond het werken met visualisaties.

Medicatie bij ontwikkelingsstoornissen: feiten en fictie in een emotioneel debat

Is Rilatine potentieel verslavend? Kan er medicatie worden gegeven aan kleuters of peuters? Welke zijn mogelijke risico's op lange termijn van medicatie bij (jonge) kinderen?

Veel jonge kinderen nemen psychofarmaca als onderdeel van de behandeling van een ontwikkelingsstoornis, gedrags- of emotioneel probleem. De media kleuren het debat hierover vaak vanuit een heel emotionele invalshoek. Welke is de huidige wetenschappelijke stand van zaken in het gebruik van medicatie bij kinderen? Wat helpt niet-medicati om tussen het bos de bomen te zien?

Tijdens deze studiedag geven we enerzijds op een voor niet-medicati begrijpelijke manier een uiteenzetting over de verschillende medicijnen die worden gebruikt in de kinder- en jeugdpsychiatrie en de wetenschappelijke informatie hierover. Anderzijds is er voldoende ruimte voorzien voor

vragen vanuit de praktijk. Aan deelnemers wordt verzocht zo mogelijk ook concrete vragen in te brengen.

BEGELEIDING

Dr. Peter Emmerly is kinder- en jeugdpsychiater, medisch directeur van het Kinderpsychiatrisch Centrum (KPC) te Genk en bestuurslid van de Vlaamse Vereniging voor Kinder- en Jeugdpsychiatrie (www.vvk.be) en van WAIMH-Vlaanderen (www.waimh-vlaanderen.be).

DOELGROEP

De studiedag is bedoeld voor niet-artsen die vanuit hun werk in aanraking komen met kinderpsychiatrische medicatie bij kinderen.

Accreditering werd aangevraagd i.s.m. de Vereniging van Revalidatieartsen.

STUDIEDAG HERNEMING		CODE 166
WANNEER	woensdag 2 november 2011 (9 - 16.30 uur)	
WAAR	Sig Destelbergen	
INSCHRIJVEN	€ 45 (€ 35 voor Sig-participanten) Uiterlijk tot 14 oktober 2011 (voorrang Sig-participanten tot 4 juli 2011)	

Therapeutisch werken met kinderen en gezinnen: kennismaking met de oplossingsgerichte systeemtherapie ontwikkeld in het Korzybski-instituut

Bij het werken met kinderen en gezinnen waarbij ernstige psychische problemen, verwaarlozing of mishandeling voorkomen, wordt voornamelijk gefocust op wat misgaat. Hieruit hopen we inspiratie te vinden voor goede oplossingen. Als hulpverlener hebben we meestal wel een idee van wat er bij deze gezinnen ontbreekt. We willen het hen vol overtuiging aanleren. Groot is de ontgoocheling als deze mensen niet toehappen...

Weerstand noemen we het. Of gebrek aan motivatie. Wanneer we met een aantal dergelijke gezinnen werken, begint ook onze motivatie weg te smelten en riskeren we een burn-out. Hoe ontsnappen we aan dit doemscenario? Wat kan helpen om tot een samenwerkende vennootschap met hen te komen?

Tijdens deze studiedag maken we aan de hand van concrete informatie en praktijkoefeningen kennis met de oplossingsgerichte systeemtherapie ontwikkeld in het Korzybski-instituut.

BEGELEIDING

Dr. Myriam Le Fevere de Ten Hove is kinderpsychiater en stafid van het Korzybski-Instituut, het opleidingsinstituut voor oplossingsgerichte therapie in Brugge, Amsterdam en Parijs. Ze is auteur van het boek 'Korte therapie, handleiding bij het Brugse model voor psychotherapie met een toepassing op kinderen en jongeren' (Garant).

DOELGROEP

De studiedag is bedoeld voor psychologen, maatschappelijk assistenten, paramedici en andere geïnteresseerden die willen kennismaken met oplossingsgerichte systeemtherapie.

Accreditering werd aangevraagd i.s.m. de Vereniging van Revalidatieartsen.

STUDIEDAG HERNEMING		CODE 167
WANNEER	donderdag 3 november 2011 (9 - 16.30 uur)	
WAAR	Sig Destelbergen	
INSCHRIJVEN	€ 45 (€ 35 voor Sig-participanten) Uiterlijk tot 14 oktober 2011 (voorrang Sig-participanten tot 4 juli 2011)	

Sig organiseert een vierdaagse workshop over dit onderwerp op 28 en 29 november en 15 en 16 december 2011 (code 194 pagina 22). De studiedag vormt hierop een goede voorbereiding.

Probleemgedrag bij kinderen met ASS

Kinderen met een autismespectrumstoornis (al dan niet in combinatie met een verstandelijke handicap) confronteren ons wel vaker met problematisch gedrag. Door het ontbreken van een aantal (nog niet ontwikkelde) vaardigheden, een jonge emotionele leeftijd, een zeer sterke prikkelgevoeligheid en een tekort aan betekenisverlening reageren ze vaak op een moeilijk te hanteren manier.

Tijdens deze studiedag proberen we een aantal vaak voorkomende problematieken te begrijpen vanuit het autistisch denken en aanknopingspunten te vinden in verband met de aanpak.

BEGELEIDING

Marc Serruys (psycholoog) is autismeconsulent in het Dienstverleningscentrum De Triangel te Lovendegem. Sinds kort heeft hij ook een zelfstandige praktijk: Autisme, advies en ondersteuning. Hij is auteur van het boek 'Aan de rand in het midden' (Garant) over probleemgedrag en autisme.

DOELGROEP

De studiedag is bedoeld voor al wie professioneel te maken heeft met kinderen met ASS. Van de deelnemers wordt basiskennis over autisme verwacht.

STUDIEDAG HERNEMING		CODE 168
WANNEER	donderdag 3 november 2011 (9 - 16.30 uur)	
WAAR	Sig Destelbergen	
INSCHRIJVEN	€ 45 (€ 35 voor Sig-participanten) Uiterlijk tot 14 oktober 2011 (voorrang Sig-participanten tot 4 juli 2011)	

Genetica en leerstoornissen

De laatste jaren is het aanbod aan genetisch diagnostische tests enorm gegroeid. Hierdoor is de kennis en het inzicht omtrent mogelijke oorzaken van leer- en andere ontwikkelingsstoornissen sterk toegenomen.

Als inleiding op deze studiedag worden de nieuwste technologieën in genetisch onderzoek voorgesteld en de belangrijkste overervingmechanismen besproken. Vervolgens komt de genetica van leer- en taalstoornissen aan bod (dyslexie, stotteren). Aansluitend gaan we aan de hand van casussen in op een aantal genetische syndromen (met normale en randnormale begaafdheid) (o.a. Myotone Dystrofie of de ziekte van Steinert, Neurofibromatose type 1, Turnersyndroom, deletie 22q11-syndroom of velocardiofaciaal syndroom) met de focus op de leerproblematiek.

Tijdens deze studiedag ligt het accent in de voormiddag op theoretische kennis. Na de middag leggen we de link met de praktijk.

BEGELEIDING

Prof. dr. Thomy de Ravel is als kinderarts/klinisch geneticus verbonden aan het Centrum voor Menselijke Erfelijkheid van het UZ Leuven. Prof. dr. Eric Legius is kinderarts/klinisch geneticus en werkt in hetzelfde centrum. Diane Willekens (orthopedagoog/logopedist) en Ann Swillen (orthopedagoog) zijn ook beiden werkzaam in het CME-UZ Leuven, waar ze klinisch werk combineren met onderzoek naar cognitieve en gedragsfenotypes bij kinderen en jongeren met een genetische aandoening.

DOELGROEP

De studiedag is bedoeld voor professionele hulpverleners werkzaam in de revalidatie en/of gehandicaptenzorg (medici, paramedici, orthopedagogen/psychologen) en voor CLB-medewerkers en leerkrachten. Specifieke voorkennis is niet vereist, maar interesse voor het domein van genetica en enige ervaring met leerproblemen is wenselijk.

Accreditering werd aangevraagd i.s.m. de Vereniging van Revalidatieartsen.

STUDIEDAG NIEUW		CODE 169
WANNEER	donderdag 3 november 2011 (9 - 16.30 uur)	
WAAR	Sig Destelbergen	
INSCRIFVEN	€ 45 (€ 35 voor Sig-participanten) Uiterlijk tot 14 oktober 2011 (voorrang Sig-participanten tot 4 juli 2011)	

Neurowetenschappelijke studie van bewegingsproblemen bij kinderen met een traumatisch hersenletsel

Jaren na het ongeval hebben kinderen met een hersenletsel als gevolg van een verkeersongeval nog altijd bewegingsproblemen. Aandacht vanuit de hulpverlening blijft hiervoor dus noodzakelijk.

In ons project onderzochten we motorische problemen bij kinderen met een traumatisch hersenletsel. Bewegingsstoornissen kunnen leiden tot problemen bij zelfverzorging, op school en bij de latere beroepsuitoefening. Helaas is er tot nu toe weinig onderzoek gedaan naar de manier waarop deze kinderen bewegen en wat er daarbij gebeurt in de hersenen, m.a.w. hoe de hersenen deze bewegingen sturen en welke verschillen we zien met niet-aangetaste kinderen.

Voor de ontwikkeling van goede behandelmethoden voor deze kinderen is de kennis van de veranderingen in de structuur en activering van de hersenen na een ongeval onontbeerlijk. De resultaten van dit onderzoek leiden tot een procesgerichte diagnostiek en tot de ontwikkeling van nieuwe behandelingsstrategieën voor motorische training na hersenletsel bij kinderen.

Deze studiedag is theoretisch van aard, met praktische toepassingen en demonstraties.

STUDIEDAG NIEUW		CODE 170
WANNEER	donderdag 3 november 2011 (9 - 16.30 uur)	
WAAR	Sig Destelbergen	
INSCHRIJVEN	€ 45 (€ 35 voor Sig-participanten) Uiterlijk tot 14 oktober 2011 (voorrang Sig-participanten tot 4 juli 2011)	

BEGELEIDING

Dr. Karen Caeyenberghs is postdoctoraal onderzoeker aan het Labo Motorische Controle van de Faculteit Bewegings- en Revalidatiewetenschappen van de KU Leuven.

DOELGROEP

De studiedag is bedoeld voor alle geïnteresseerde hulpverleners.

Er wordt geen voorkennis verondersteld.

Accreditering werd aangevraagd i.s.m. de Vereniging van Revalidatieartsen.

Kommagetallen en metend rekenen ... niet voor rekenzwakke kinderen?

Veel kinderen struikelen over de werkelijkheid van de kommagetallen, maar voor rekenzwakke kinderen is het niet hun eerste valpartij. Zij hebben er meestal al een massa extra oefeningen, veel taakklasmomenten en therapie opzitten. En toch moeten ook zij aan de slag met deze rekenmaterie. Maatgetallen, ons muntsysteem en de overstap naar het gevorderd rekenen vragen inzicht in het werken met de kommagetallen.

Tijdens deze studiedag bekijken we concreet hoe je rekenzwakke kinderen kunt begeleiden in het verwerven van het inzicht in de kommagetallen. Veel draait rond 'de komma', want die vertelt wat de eenheid is en creëert een stabiel uitgangspunt. We bekijken eerst uitgebreid het lezen en schrijven van kommagetallen en gaan vervolgens dieper in op de vier hoofdbewerkingen. Inzicht hebben is al iets, maar oefenen is nodig. Oefenen is leuk als het tot succes leidt, maar rekenzwakke kinde-

ren ervaren dat zij meer en langer aan de slag gaan dan hun leeftijdgenoten en toch een zwakker resultaat behalen. Het is niet makkelijk om hen te blijven motiveren. Ook voor dit aspect is er veel aandacht.

In een tweede deel komt het metend rekenen aan bod. Omgaan met lengte en inhoudsmaten, gewichten, oppervlakte en kubieke maten. Hoe breng je rekenzwakke kinderen tot inzicht in de samenhang van al deze moeilijk ogende symbolen en getallen? En hoe 'verleid' je hen om ook op dit terrein oefenend aan de slag te gaan?

STUDIEDAG HERNEMING		CODE 171
WANNEER	donderdag 3 november 2011 (9 - 16.30 uur)	
WAAR	Sig Destelbergen	
INSCHRIJVEN	€ 45 (€ 35 voor Sig-participanten) Uiterlijk tot 14 oktober 2011 (voorrang Sig-participanten tot 4 juli 2011)	

BEGELEIDING

Hilde Heuninck, logopedist, is al jaren gespecialiseerd in rekenbegeleiding. Ze is auteur van 'Nog lang niet uitgeteld' en 'De komma vertelt'. Haar inzichten zijn in de eerste plaats gestoeld op ruime praktijkervaring.

DOELGROEP

De studiedag is bedoeld voor therapeuten en taak/zorgleerkrachten die in hun praktijk rekenzwakke kinderen begeleiden in de wereld van de kommagetallen en het metend rekenen.

Ontwikkelingsdysfasie: theoretisch kader, diagnostiek en behandeling

Specific Language Impairment (SLI) of ontwikkelingsdysfasie (vaak afgekort tot dysfasie) verdient als stoornis een plaats naast meer gekende diagnoses als ASS, ADHD en dyslexie. Ontwikkelingsdysfasie wordt de laatste jaren sneller en frequenter herkend. Toch bestaat er nog veel onduidelijkheid over deze taalproblematiek.

We starten met het schetsen van een theoretisch kader. We bekijken definities, prevalentie, oorzaken en kenmerken. Verder komt de multidisciplinaire diagnostiek uitgebreid aan bod en plaatsen we deze taalstoornis in een ruimere context, waarbij er ook aandacht gaat naar comorbide ontwikkelingsproblemen (bv. Welke kinderen met SLI ontwikkelen dyslexie?). Ook bespreken we aandachtspunten voor de taaltherapie en het begeleiden van dysfasische kinderen in het onderwijs.

We voorzien de nodige tijd voor casussen en concrete voorbeelden, waaruit zal blijken dat er sterke verschillen zijn

tussen kinderen met ontwikkelingsdysfasie onderling. Elk kind heeft dan ook nood aan een individuele aanpak en begeleiding op maat.

Deze studiedag heeft de bedoeling interactief te zijn. We besteden dan ook aandacht aan de vragen van de deelnemers en stellen participatie zeer op prijs.

BEGELEIDING

Prof. dr. Inge Zink is hoofddocent aan de opleiding Logopedische en Audiologische Wetenschappen van de KU Leuven waar ze o.a. de vakken 'Taalontwikkeling', 'Taalontwikkelingsstoornissen' en 'Vraagstukken Taalontwikkelingsstoornissen' doceert. Daarnaast is ze als logopedist werkzaam in het MUCLA van het UZ Leuven, waar ze instaat voor de diagnose van kinderen met spraak- en taalontwikkelingsstoornissen. Ze doet ook wetenschappelijk onderzoek op het vlak van taalontwikkeling en taalontwikkelingsstoornissen.

STUDIEDAG HERNEMING		CODE 172
WANNEER	donderdag 3 november 2011 (9 - 16 uur)	
WAAR	KH Leuven	
INSCHRIJVEN	€ 55 (€ 45 voor Sig-participanten) Uiterlijk tot 14 oktober 2011 (voorrang Sig-participanten tot 4 juli 2011)	

DOELGROEP

De studiedag is bedoeld voor logopedisten en andere deskundigen die betrokken zijn bij de diagnose, behandeling en begeleiding van kinderen met ontwikkelingsdysfasie.

i.s.m.
Zelfhulpgroep Dysfasie

Specifieke problemen en valkuilen bij het 'ontwikkelingsonderzoek' van kinderen met autisme

Ontwikkelingsonderzoek/intelligentieonderzoek bij kinderen met autisme (of een vermoeden van autisme) verloopt niet zelden met hindernissen. Onderzoek gebeurt vaak in een vreemde omgeving. Het materiaal is niet aangepast en de test meet bij kinderen met autisme niet altijd wat hij beoogt te meten.

Tijdens deze studiedag wordt er bekeken wat een 'autismevriendelijke' testomgeving is en hoe het verloop kan worden gestructureerd en gevisualiseerd, zodat het kind in optimale omstandigheden zijn mogelijkheden kan tonen. Tevens bespreken we de tekorten en sterktes van verschillende onderzoeksinstrumenten (o.a. BSID-II-NL, SON-R, WPPSI-III-NL, WISC-III). We staan ook kritisch stil bij het feit of de test wel meet wat hij beoogt te meten en of er aanpassingen mogelijk zijn zonder de betrouwbaarheid van

het instrument in gevaar te brengen. Het interpreteren en nuanceren van de resultaten worden eveneens belicht.

Deze studiedag is praktisch gericht op het optimaliseren van testonderzoek bij kinderen (peuters, kleuters en lagere-schoolkinderen) met autisme.

BEGELEIDING

Anne Vanderlinden (orthopedagoog) is verbonden aan het Centrum voor Ontwikkelingsstoornissen en het Expertisecentrum Autisme van het UZ Leuven.

DOELGROEP

De studiedag is bedoeld voor psychologen, pedagogen en bachelors in de toegepaste psychologie met basiskennis over autisme en kennis i.v.m. intelligentietests voor kinderen.

STUDIEDAG NIEUW		CODE 173
WANNEER	donderdag 3 november 2011 (9 - 12 uur)	
WAAR	KH Leuven	
INSCHRIJVEN	€ 31 (€ 25 voor Sig-participanten) Uiterlijk tot 14 oktober 2011 (voorrang Sig-participanten tot 4 juli 2011)	

Gevolgen van NAH: een overzicht van therapeutische mogelijkheden

Na een korte inleiding over de werking van de hersenen en een begripsafbakening, gaan we dieper in op een aantal gevolgen die heel frequent voorkomen na het oplopen van een niet-aangeboren hersenletsel. We staan stil bij vertraagde informatieverwerking, vermoeidheid, problemen met aandacht, geheugen, executieve functies en seksualiteit. Bij elk van deze mogelijke beperkingen wordt een bondig overzicht van de belangrijkste theorieën gegeven, waarna de verschillende therapeutische mogelijkheden en principes uitgebreid worden besproken.

Doel van deze studiedag is een aantal evidence based therapeutische principes meegeven waarmee de therapeut aan de slag kan in de revalidatie (zowel in de acute als minder acute fase) bij personen met NAH, om het herstel van de beperkingen te optimaliseren.

De vorming houdt het midden tussen een ex-cathedra-lezing en een interactief gebeuren.

BEGELEIDING

Wouter Lambrecht werkt als klinisch neuropsycholoog in de NAH-unit van het Psychiatrisch Centrum Caritas te Melle en in een privépraktijk te Gent. Daarnaast is hij als stafmedewerker verbonden aan Sig.

DOELGROEP

De studiedag richt zich tot een ruime doelgroep (psychologen, ergotherapeuten, opvoeders, verpleegkundigen, enz.) die beroepshalve in contact komen met personen met NAH en die graag een overzicht krijgen van de therapeutische mogelijkheden bij een aantal gevolgen van een niet-aangeboren hersenletsel.

Deze studiedag sluit aan op de studiedag 'Wat u moet weten over NAH' van 14 april 2010, maar kan ook los daarvan worden gevolgd.

STUDIEDAG NIEUW		CODE 174
WANNEER	donderdag 3 november 2011 (9 - 16 uur)	
WAAR	KH Leuven	
INSCHRIJVEN	€ 55 (€ 45 voor Sig-participanten) Uiterlijk tot 14 oktober 2011 (voorrang Sig-participanten tot 4 juli 2011)	

Leren + leren = leerlinggericht teamwork bij ASS

Leren leren: het klinkt eenvoudig, maar het is voor heel wat kinderen en jongeren met autisme niet zo vanzelfsprekend. Logisch ook als je weet wat er allemaal bij komt kijken. Je moet niet alleen heel wat zaken op orde hebben (jezelf, je taken en lessen, je materiaal en je werkplek), maar ook de leerstof op een efficiënte manier kunnen verwerken.

Tijdens deze studiedag focussen we op vier grote elementen binnen leren leren: (1) welbevinden, (2) capaciteiten aanspreken, (3) vaardigheden ontwikkelen, en (4) motivatie. We gaan op zoek naar de moeilijkheden en mogelijkheden vanuit het autistisch denken. Er zijn verschillende manieren om de leerstof op te nemen. Welke zijn die? Hoe gebruik je ze? Hoe weet je welke methode voor deze les het beste past? En hoe kan je als begeleider een kind of jongere met autisme hierbij op weg helpen?

De basis voor deze studiedag ligt bij een heel netwerk. Leren leren is contextoverschrijdend en vraagt dus een strategie vanuit de omgeving van het kind. Daarom gaan we ook dieper in op de voorbereiding voor de begeleiders: assessment en concrete, haalbare doelen bepalen.

Omdat leren leren - zoals alle autismevriendelijke strategieën - uniek en op maat moet gebeuren, krijgen de deelnemers aan deze studiedag geen pasklare antwoorden voorgeschoteld. We werken vanuit een stevige theorie aan een praktisch denkkader.

BEGELEIDING

Kobe Vanroy is educatief medewerker van Autisme Centraal in binnen- en buitenland (www.autismecentraal.com) en eindredacteur van het tijdschrift Autisme. Hij heeft ervaring als leerkracht en leerlingbegeleider van normaalbegaafde jongeren met autisme in het buitengewoon onderwijs. Samen met Peter Vermeulen en Annemie Mertens schreef hij in 2010 het boek 'Autisme en normale begaafdheid in het onderwijs' (EPO, Acco & VDA)

STUDIEDAG NIEUW		CODE 175
WANNEER	vrijdag 4 november 2011 (9 - 16.30 uur)	
WAAR	Sig Destelbergen	
INSCHRIJVEN	€ 45 (€ 35 voor Sig-participanten) Uiterlijk tot 14 oktober 2011 (voorrang Sig-participanten tot 4 juli 2011)	

DOELGROEP

De studiedag is bedoeld voor hulpverleners die effectief ook kinderen met autisme in de lagere school of jongeren in het secundair onderwijs begeleiden (in onderwijs of vanuit een extern centrum dat kinderen en jongeren begeleidt op studievak). Praktische voorkennis i.v.m. autisme is vereist. Deze studiedag is niet bedoeld voor begeleiders van kleuters.

Maximum 70 deelnemers

Adoptie in de hulpverlening, hulpverlening in adoptie

Adoptiekinderen komen net als andere kinderen in de hulpverlening terecht. Hulpverleners vragen zich wel eens af welke problemen nu adoptiespecifiek zijn en welke niet. Of zoals een adoptieouder het uitdrukte: "Adoptie is altijd aanwezig, maar is niet altijd relevant."

Adoptiekinderen hebben iets meer in hun rugzakje zitten. Brodzinsky noemt het 'extra ontwikkelingstaken' bovenop de gewone. Het gaat bijvoorbeeld om aanpassing, rouwverwerking, opbouw van gehechtheid, traumatische ervaringen verwerken, identiteit en raciale identiteit. Dergelijke aspecten kunnen interfereren met de gewone ontwikkeling en zetten ouders, opvoeders, leerkrachten en hulpverleners soms op het verkeerde been.

Tijdens deze studiedag exploreren we de extra ontwikkelingstaken vanuit verschillende theoretische kaders, aangevuld met beeldmateriaal. Qua leeftijd focussen we op baby's, peuters en kleuters. We geven via in de praktijk getoetste werkinstrumenten aan hoe ouders, leerkrachten en hulpverleners hiermee kunnen omgaan. We besteden een groot deel aan de opbouw van gehechtheid bij (adoptie)kinderen en reiken een strategie aan om in de praktijk mee om te gaan. Deze strategie werkt zeer goed bij kinderen van nul tot zes jaar.

BEGELEIDING

Nadine Meeus (psycholoog) is werkzaam bij het VCOK, een vormingscentrum dat de verplichte voorbereidingscursus op Interlandelijke adoptie verzorgt en sinds twee jaar adoptieouders begeleidt in de opbouw van gehechtheid met hun adoptiekind. Voordien werkte ze in het Centrum voor Ontwikkelingsstoornissen van de provincie Antwerpen.

DOELGROEP

De studiedag is bedoeld voor hulpverleners die met adoptie, pleegzorg en hechtingsproblemen te maken krijgen in thuisbegeleidingsdiensten en revalidatiecentra, en voor leerkrachten en CLB-medewerkers. De insteek is adoptie, maar er wordt geen voorkennis over of ervaring met adoptie vereist.

STUDIEDAG NIEUW		CODE 176
WANNEER	vrijdag 4 november 2011 (9 - 16.30 uur)	
WAAR	Sig Destelbergen	
INSCHRIJVEN	€ 45 (€ 35 voor Sig-participanten) Uiterlijk tot 14 oktober 2011 (voorrang Sig-participanten tot 4 juli 2011)	

Neurodegeneratieve taal- en spraakstoornissen

Neurodegeneratieve ziekten kenmerken zich door een min of meer gelokaliseerd begin van neurodegeneratie, gevolgd door een progressieve aantasting van verschillende systemen waarbij taal en spraak betrokken kunnen zijn. Het correct inschatten van de taal- en spraakproblemen, evenals het adequaat opmaken van een logopedisch therapie-beleid vergt een zorgvuldige aanpak.

Deze studiedag start met de situering van taal- en spraakproblemen in de medische context van neurodegeneratieve aandoeningen, gevolgd door een update van de fenomenologie van primair progressieve taal- en spraakstoornissen in relatie tot cognitie en gedrag. Van daaruit bespreken we de logopedische behandeling bij progressieve taalstoornissen en de plasticiteit die deze interventie met zich meebrengt. Aansluitend volgt een uiteenzetting over de primair progressieve spraakstoornissen waarbij de deelnemers leren hoe perceptuele en instrumentele analyse van spraak elkaar

aanvullen in de differentiële diagnose van bijvoorbeeld parkinsonismes. Vervolgens belichten we de impact van deze diagnostiek, evenals de effecten van medicatie en diepe hersenstimulatie op de logopedische behandeling. We sluiten af met een aantal take home messages voor de logopedist in de praktijk.

De theoretische bijdragen worden geïllustreerd aan de hand van casuïstiekbesprekingen.

BEGELEIDING

Dr. Miet De Letter (gegradueerde en licentiaat in de logopedie) doctoreerde in 2008 in de sociale gezondheidswetenschappen. Als logopedist is ze verbonden aan de dienst NKO van de Universiteit Gent en het UZ Gent. Haar klinische, wetenschappelijke en onderzoeksactiviteiten situeren zich in het veld van de neurogene taal- en spraakstoornissen.

STUDIEDAG NIEUW		CODE 177
WANNEER	vrijdag 4 november 2011 (9 - 16.30 uur)	
WAAR	Sig Destelbergen	
INSCHRIJVEN	€ 45 (€ 35 voor Sig-participanten) Uiterlijk tot 14 oktober 2011 (voorrang Sig-participanten tot 4 juli 2011)	

Prof. dr. Patrick Santens is verbonden aan de dienst neurologie van het UZ Gent, waar hij verantwoordelijk is voor de kliniek van cognitieve aandoeningen en bewegingsstoornissen. Daarnaast is hij hoofddocent aan de faculteit Geneeskunde en Sociale Gezondheidswetenschappen van de Universiteit Gent.

DOELGROEP

De studiedag is bedoeld voor logopedisten en artsen met interesse voor neurogene taal- en spraakstoornissen. Kennis i.v.m. neuroanatomie, neurologie en de basis van neurogene taal- en spraakstoornissen is aanbevolen.

Accreditering werd aangevraagd i.s.m. de Vereniging van Revalidatieartsen.

Gedragsproblemen en kinderpsychiatrische diagnostiek

Gedragsproblemen zijn een uitagerende manier van disfunctioneren. Door de invloed op de omgeving is er doorgaans veel aandacht voor. Gedragsproblemen die vóór de leeftijd van twaalf jaar zijn begonnen en blijven duren doorheen de puberteit, hebben een ongunstige prognose. Gedragsproblemen die in de puberteit ontstaan, hebben een andere prognose en andere kenmerken. Gedragsproblemen confronteren ons ook met de vraag welke protectieve factoren ervoor zorgen dat de uitkomst soms ook gunstig is.

De diagnostiek van gedragsproblemen is zeer divers. Aan de ene kant komt men bij de hele waaier van kinderpsychiatrische diagnoses, zowel onder de vorm van ontwikkelingsstoornissen en tijdelijke stoornissen als reactieve stoornissen. Aan de andere kant zijn er verschilpunten, die bij een diagnostische beoordeling toelaten om te differentiëren. Het samenspel tussen aanleg en

omgevingsfactoren is bij gedragsproblemen een bijzonder aandachtspunt.

Tijdens deze studiedag vertrekken we vanuit de eigenheid van de kinderpsychiatrische diagnostiek (het belang van ontwikkelingsgegevens, contextuele informatie, interactionele informatie, multidisciplinaire inbreng van gegevens en eigen observaties). Bij enkele belangrijke diagnoses gaan we verder in op de diagnostische samenhang, herkenning en oorzaken van de gedragsproblemen.

STUDIEDAG HERNEMING		CODE 178
WANNEER	vrijdag 4 november 2011 (9 - 16.30 uur)	
WAAR	Sig Destelbergen	
INSCHRIJVEN	€ 45 (€ 35 voor Sig-participanten) Uiterlijk tot 14 oktober 2011 (voorrang Sig-participanten tot 4 juli 2011)	

BEGELEIDING

Dr. Emmanuël Nelis is als kinder- en jeugdpsychiater verbonden aan het AZ Sint-Lucas in Brugge (KAS Brugge).

DOELGROEP

De studiedag is bedoeld voor alle therapeuten die werken met kinderen en adolescenten met gedragsproblemen en/of psychiatrische stoornissen.

Accreditering werd aangevraagd i.s.m. de Vereniging van Revalidatieartsen.

Breuken zetten de rekenwereld op z'n kop

Elke rekenformule vertelt het verhaal van een verandering in hoeveelheden. We rekenen wanneer we het resultaat van die verandering kunnen voorspellen. Het was een hele uitdaging om dit statement waar te maken voor de breukenwereld. Hoe vertel je een kind dat er achter '2/9 + 1/3' een echte realiteit schuilgaat? Sinds enkele jaren werken we ook met breuken volgens een driestappenplan: eerst inzichtelijk werken, direct aansluitend dit inzicht consolideren in een speelse oefenfase en vervolgens zo ver mogelijk evolueren naar automatisering.

Voor het inzichtelijk werken is de keuze van materiaal belangrijk. Welke voorstellingswijze gebruik je wanneer? En hoelang? En hoe? Dergelijke aspecten komen tijdens deze studiedag uitgebreid aan bod. Zodra een kind de breuken goed kan visualiseren, moet het aan de slag met de basisvaardigheden vereenvoudigen en gelijknamig maken. Deze leiden dan weer tot het optellen en aftrekken. Er is in de loop

van de dag ook (beperkte) aandacht voor het vermenigvuldigen en delen van breuken.

In het laatste deel gaan we in op breukgerelateerde rekenitems zoals het omgaan met procenten, de link van breuken met kommagetallen en het omgaan met evenredigheden.

BEGELEIDING

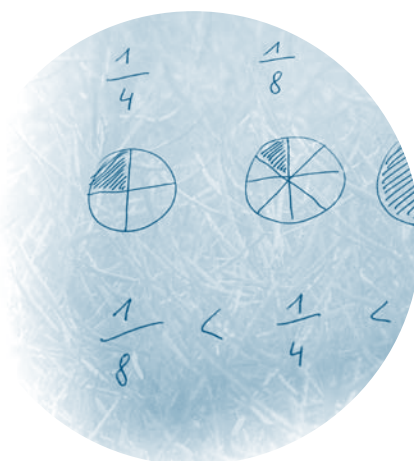
Hilde Heuninck is logopedist en al ruim vijftien jaar gespecialiseerd in rekenbegeleiding. Ze is auteur van 'Nog lang niet uitgeteld' en 'De komma vertelt'. Haar inzichten zijn in de eerste plaats gestoeld op ruime praktijkervaring.

DOELGROEP

De studiedag is bedoeld voor therapeuten, zorg- en taakleerkrachten die in hun praktijk rekenzwakke kinderen begeleiden bij het rekenen met breuken.

Maximum 50 deelnemers

STUDIEDAG HERNEMING	CODE 179
WANNEER	vrijdag 4 november 2011 (9 - 16.30 uur)
WAAR	Sig Destelbergen
INSCHRIJVEN	€ 45 (€ 35 voor Sig-participanten) Uiterlijk tot 14 oktober 2011 (voorrang Sig-participanten tot 4 juli 2011)

Diagnostisch Classificatiesysteem Zero to Three Revised (DC:0-3R)

De DC:0-3R is een classificatiesysteem, speciaal ontwikkeld voor het werken met zeer jonge kinderen. De opeenvolgende versies dateren van 1994 en 2005 en kunnen worden beschouwd als consensusdocument van een internationale werkgroep toonaangevende experts in het werkveld van het zeer jonge kind. Het systeem werd ontwikkeld omdat de klassieke classificatiesystemen (ICD-10 en DSM-IV) niet voldoen in het klinisch werk met deze doelgroep. Een van de redenen hiervoor is dat een baby of peuter nooit los mag worden gezien van de relationele context, met name de relatie met de primaire verzorgers. Daarnaast speelt zowel in de normale als in de verstoorde ontwikkeling altijd dat hele jonge kinderen een zeer snelle ontwikkeling doormaken, wat fasespecifieke criteria noodzakelijk maakt. In een diagnostische situatie blijkt ook hun afhankelijkheid van onmiddellijke situatievariabelen. De integratie van gegevens vanuit verschillende informatiebronnen over zowel kind als ouders,

is dan ook essentieel om eenzijdige of vertekende beelden te voorkomen.

Tijdens deze studiedag wordt de DC:0-3R gepresenteerd en geïllustreerd met voorbeelden. We besteden daarnaast ook aandacht aan een ander systeem: de ICDL-DMIC (Diagnostic Manual for Infancy and Early Childhood), ook uit 2005. Beide zijn complementair: de DC:0-3R is eerder een classificatiesysteem, de DMIC eerder een diagnostisch systeem. Daarna oefenen we gezamenlijk aan de hand van een paar casussen, die vooraf worden ingediend bij griet.de.doncker@sig-net.be.

i.s.m RINO
Noord-Holland

STUDIEDAG HERNEMING	CODE 180
WANNEER	vrijdag 4 november 2011 (9 - 16.30 uur)
WAAR	Sig Destelbergen
INSCHRIJVEN	€ 45 (€ 35 voor Sig-participanten) Uiterlijk tot 14 oktober 2011 (voorrang Sig-participanten tot 4 juli 2011)

BEGELEIDING

Drs. Guy Couturier (klinisch psycholoog en infant mental health specialist) is werkzaam in eigen praktijk in Wijchen en Nijmegen. Hij is tevens (hoofd)docent in het postdoctoraal onderwijs GZ-psychologie en de tweejarige opleiding Infant Mental Health Specialist (zie ook www.rino.nl).

DOELGROEP

Deze studiedag is bedoeld voor een brede groep hulpverleners die werken met zeer jonge kinderen, zowel kinder- en jeugdpsychiaters, klinisch kinder- en jeugdpsychologen, en (ortho) pedagogen als paramedici uit onderzoeksteams.

Intensieve cursus Stemstoornissen

Sessie 1: De 'vocal tract'

(Dr. Jan Vanderwegen)

- Anatomische aspecten van respiratie, fonatie en resonantie
- Fysiologie van de stemgeving
- Live endoscopie
- Larynx- en stemploopathologieën
- Beoordelen van videostroboscopische en endoscopische beelden

Sessie 2: Assessment

(Prof. dr. Marc De Bodt / Dr. Gwen Vannuffelen)

- Perceptuele beoordelingsmethoden
- Aërodynamische metingen
- Akoestische metingen
- Stemkwaliteitsgerlateerde indices
- Onderzoeksprotocol
- Klinische voorbeelden

Sessie 3: Akoestische metingen in de praktijk

(Dr. Youri Maryn)

- Registratie van stem en kwalitatieve aspecten van registratie
- Free available software: een overzicht
- Toepassingen in Praat

Sessie 4: Stemtherapie 1

(Dr. Jan Vanderwegen / Prof. dr. Marc De Bodt / Dr. Gwen Van Nuffelen)

- Medicatie (algemeen en Botox-injecties)
- Laryngeal framework surgery
- Vocal fold surgery
- Indirecte stemtherapie

Sessie 5: Stemtherapie 2

(Prof. dr. Marc De Bodt / Dr. Gwen Van Nuffelen)

- Directe stemtherapie: een overzicht
- Specifieke pathologieën
- Muscle Tension Dysphonia
- Kinderheesheid
- Mutationale problemen
- Psychogene afonie
- Neurogene stemstoornissen (spasmodische dysfonie, stemtremor en Parkinson)
- Presbyfonie
- Effectiviteit van stemtherapie
- Casuïstiek

Sessie 6: De professionele stem

(Prof. dr. Bernadette Timmermans / Prof. dr. Kristiane Van Lierde)

- Preventie van stemproblemen bij toekomstige professionals
- Warming-up
- Stemoptimalisatie (niet-pathologische stemmen)
- Verbeteren van stembelastbaarheid
- Casuïstiek

Gedetailleerde info over deze intensieve cursus op www.sig-net.be > vorming > professionelen > workshops

WORKSHOP HERNEMING		CODE 157
WANNEER	9 en 23 september, 14 en 21 oktober, 18 november en 2 december 2011 (9 - 12.30 uur)	
WAAR	UZ Antwerpen	
INSCHRIJVEN	€ 300 (€ 250 voor VVL-leden en Sig-participanten) Uiterlijk tot 22 augustus 2011	

BEGELEIDING

De verschillende docenten zijn clinici met een jarenlange ervaring en een internationaal referentiekader. Ze zijn auteur van talrijke Nederlandstalige en internationale publicaties.

DOELGROEP

De workshop richt zich tot logopedisten die zich op een adequate manier willen inwerken in de kennis over en de diagnostiek en therapie van stemstoornissen.

Minimum 12, maximum 50 deelnemers

Accreditering werd aangevraagd i.s.m. de Vereniging van Revalidatieartsen.

Een gemeenschappelijk initiatief van de dienst NKO - Hoofd- en Halschirurgie en het Universitair Revalidatiecentrum van het UZA, de VVL en Sig.

UZA

sig

sterk in grenzen verleggen

Verbale ontwikkelingsdyspraxie

Kinderen met spraakdyspraxie (SD) hebben problemen met het aansturen van de spreekbewegingen. Het onderkennen van deze stoornis is niet eenvoudig, maar voor de behandeling is het van essentieel belang. Voor kinderen met spraakdyspraxie is het Dyspraxieprogramma ontwikkeld. Het programma biedt een uitgebreid diagnostisch onderzoek en een systematisch opgebouwde articulatietraining.

Het doel van deze workshop is het kunnen diagnosticeren van spraakdyspraxie, alsook het kunnen geven van een articulatietraining op basis van het Dyspraxieprogramma.

De eerste dag besteden we aan theorie over spraakdyspraxie en het stellen van een diagnose. Het theoretische gedeelte wordt ondersteund met beeldmateriaal. Daarnaast wordt er daadwerkelijk geoefend met het diagnostische materiaal van het Dyspraxieprogramma.

Dag 2 staat volledig in het teken van de behandeling. We overlopen het Dyspraxieprogramma, oefenen met het therapiemateriaal en maken ook zelf oefengangen. Na deze dag zijn de deelnemers in staat om een verantwoorde oefengang voor een kind met spraakdyspraxie op te stellen.

BEGELEIDING

Annelies van Dijk en Joost Colenbrander zijn beiden logopedist op een school voor kinderen met ernstige spraaktaalmoelijkheden in Amsterdam. Ze verzorgen al vele jaren cursussen en voordrachten over spraakdyspraxie.

DOELGROEP

De workshop richt zich tot logopedisten die werken met kinderen (vanaf 2,5 jaar) met ernstige articulatieproblemen. Het opzet is praktijkgericht met veel ruimte voor vragen. Hierdoor heeft de tweedaagse zowel voor logopedisten met ervaring als voor logopedisten zonder ervaring in de materie veel te bieden.

Minimum 12, maximum 24 deelnemers

WORKSHOP HERNEMING		CODE 181
WANNEER	6 oktober en 10 november 2011 (9 - 16.30 uur)	
WAAR	Sig Destelbergen	
INSCHRIJVEN	€ 320 (€ 255 voor Sig-participanten) Uiterlijk tot 8 september 2011 (voorrang Sig-participanten tot 4 juli 2011)	

Ondersteunde Communicatie bij personen met NAH

Het begrip Ondersteunde Communicatie (OC) is ruim, de doelgroep niet-aangeboren hersenletsel (NAH) misschien zelfs nog ruimer. Personen met NAH en hun begeleiders doen heel frequent een beroep op MODEM voor advies over technische en niet-technische communicatiehulpmiddelen. Bij het geven van advies is het belangrijk oog te hebben voor de specifieke kenmerken van deze groep. We moeten ons ook de brede mogelijkheden van Ondersteunde Communicatie realiseren.

Deze studiedag richt zich zowel op de personen met NAH met uiterst beperkte restmogelijkheden als op de deelgroepen met minder communicatieve beperkingen ... tot en met de 'beste'. Om dit te verwezenlijken vertrekken we vanuit concrete casussen: de eenvoudige en complexere adviesvragen waarmee MODEM in de voorbije periode werd geconfronteerd.

Het wordt pas echt interessant wanneer de deelnemers hun eigen ervaringen delen of een casus voorleggen aan de groep. Hiervoor wordt er zeker tijd voorzien.

BEGELEIDING

Dirk Lembrechts, logopedist van MODEM met twaalf jaar ervaring in het advies van OC voor deze doelgroep.

DOELGROEP

De workshop richt zich tot professionele begeleiders van volwassen personen met NAH met interesse in Ondersteunde Communicatie. Voorkennis van technische of niet-technische communicatiehulpmiddelen of communicatiesoftware is niet vereist.

Minimum 12, maximum 20 deelnemers

WORKSHOP NIEUW		CODE 182
WANNEER	20 oktober 2011 (9 - 12 uur)	
WAAR	Sig Destelbergen	
INSCHRIJVEN	€ 61 (€ 49 voor Sig-participanten) Uiterlijk tot 22 september 2011 (voorrang Sig-participanten tot 4 juli 2011)	

Met 'andere' woorden: ondersteunende communicatie voor mensen met ASS

Kinderen en volwassenen met een autismespectrumstoornis (ASS) hebben vaak ernstige communicatieproblemen, zeker als er ook sprake is van een verstandelijke beperking. Ze voelen, proeven, ruiken, zien en horen, maar kunnen datgene wat ze waarnemen onvoldoende tot een betekenisvol geheel samenvoegen. Ze snappen daardoor onze wereld, onze taal niet. Zij hebben 'andere' woorden nodig. In de opvoeding en begeleiding van mensen met ASS is ondersteunende communicatie een onmisbaar hulpmiddel.

Tijdens deze studiedag wordt uitgebreid stilgestaan bij de communicatieproblemen van mensen met ASS, de relatie tussen betekenisverlening en communicatie, diagnostiek en interventies met betrekking tot ondersteunende communicatie. We gebruiken videobeelden om een en ander te illustreren.

BEGELEIDING

Prof. dr. Ilse Noens is docent aan de Onderzoeksgroep Gezins- en Orthopedagogiek van de KU Leuven en als supervisor verbonden aan de Orthopedagogische Consultatiedienst Leuven. Zij doet onderzoek naar de relatie tussen cognitie en gedrag en zoekt implicaties voor diagnostiek en interventies.

DOELGROEP

De studiedag is bedoeld voor psychologen/pedagogen, logopedisten en begeleiders van mensen met een autismespectrumstoornis die niet of slechts beperkt verbaal communiceren. Basiskennis over autisme is vereist. Deze studiedag is niet geschikt voor mensen die al de ComVoor-cursus volgden of deze in de nabije toekomst zullen volgen.

LOSSE STUDIEDAG HERNEMING		CODE 183
WANNEER	donderdag 20 oktober 2011 (9 - 16 uur)	
WAAR	Sig Destelbergen	
INSCHRIJVEN	€ 45 (€ 35 voor Sig-participanten) Uiterlijk tot 22 september 2011 (voorrang Sig-participanten tot 4 juli 2011)	

Neuromotore problemen bij zuigelingen en peuters: klinische handvatten voor een correcte vroegdetectie

Vanuit de opvolgstudie van extreem vroeggeboren kinderen en kinderen met peripartale problemen ontstond belangrijke kennis over de correlatie tussen de klinische beelden en de beeldvorming van de hersenen. Aan de hand van concrete casussen, geïllustreerd met videomateriaal, belichten we de normale ontwikkeling, de varianten van de normale ontwikkeling, de disharmonische ontwikkeling en de pathologische neuromotore ontwikkeling.

Bedoeling van deze workshop is om bruikbare handvatten te geven voor een goede klinische diagnostiek. We leggen ook de link met de neurologische, genetische of verworven, oorzakelijke pathologie en de beeldvorming.

De workshop krijgt concreet vorm in interactie met de deelnemers. We verwachten dus een actieve participatie.

BEGELEIDING

Dr. Ann Oostra is kinderneuroloog in het Centrum voor Ontwikkelingsstoornissen te Gent en in de polikliniek kinderneurologie van het UZ Gent. Verder is ze werkzaam in het CP Referentiecentrum en het Referentiecentrum Autisme te Gent. Sinds 2007 werkt ze eveneens als kinderneuroloog verantwoordelijk voor de revalidatie in het MPI Ten Dries Landegem. Sinds 1993 is ze begaan met de klinische diagnostiek en revalidatie bij kinderen met neuromotore, mentale en gedragsproblemen. Nina Vens is als kinesitherapeut/Bobath-therapeut werkzaam in het COS en het CP Referentiecentrum te Gent. Ze heeft jarenlange ervaring met zowel diagnostiek als behandeling van baby's en peuters met motore problemen en is ervaren als opleider.

WORKSHOP HERNEMING		CODE 184
WANNEER	21 oktober 2011 (9 - 16.30 uur)	
WAAR	Sig Destelbergen	
INSCHRIJVEN	€ 130 (€ 105 voor Sig-participanten) Uiterlijk tot 22 september 2011 (voorrang Sig-participanten tot 4 juli 2011)	

DOELGROEP

De workshop richt zich tot alle hulpverleners die betrokken zijn bij de diagnostiek of behandeling van baby's en peuters: kinesitherapeuten, artsen werkzaam in de preventieve of curatieve gezondheidszorg en alle hulpverleners die werken met zeer jonge kinderen en voor wie vroegdetectie van motore problemen belangrijk is.

Minimum 12, maximum 20 deelnemers

Accreditering werd aangevraagd i.s.m. de Vereniging van Revalidatieartsen.

Freefit en hoortoestelaanpassing

Tijdens deze workshop stellen we eerst kort Freefit voor, om dan vooral dieper in te gaan op de praktijk voor audiologen, die al hoorapparaten aanpassen. Het is de bedoeling dat deelnemers aan het einde van deze dag in staat zijn om te werken met Freefit, als softwarepakket en aurical.

De nieuwe software voor Freefit is al in gebruik in Duitsland en werd begin 2011 in België voorgesteld.

Meer info kan u ook terugvinden op de website: www.otometrics.com/fittingsystems/Fitting/FreeFit.aspx.

BEGELEIDING

[Erik Knipscheer](#) en [Natalie De Deckel](#) (GN Resound) en [Pol Coulonval](#) (Veranneman)

DOELGROEP

De workshop richt zich tot audiologen die hoorapparaten aanpassen bij kinderen en volwassenen, en die bij voorkeur al een presentatie van Freefit (aurical) hebben gekregen en nu vooral willen leren werken met de software.

Minimum 12 deelnemers

WORKSHOP NIEUW		CODE 185
WANNEER	2 november 2011 (9 - 16.30 uur)	
WAAR	Sig Destelbergen	
INSCHRIJVEN	€ 55 (€ 45 voor Sig-participanten) Uiterlijk tot 14 oktober 2011 (voorrang Sig-participanten tot 4 juli 2011)	

Diagnostiek van psychische problemen bij kinderen van 0 tot 7 jaar

Bij de diagnostiek bij kinderen van 0 tot 7 wordt meestal voor het eerst systematisch diagnostisch gekeken naar het kind en de verzorgers. De maatschappelijke druk om problemen met zeer jonge kinderen eenzijdig toe te schrijven aan de pedagogische aanpak en de ouder-kindrelatie is groot. Onderbelichting van specifieke kindproblemen moet worden voorkomen, inclusief de impact ervan op de zich ontwikkelende ouder-kindrelatie. Anderzijds kan de problematiek van het kind nooit los gezien worden van de relationele context.

Tijdens deze workshop komen aan bod: verschillende visies op vroegdiagnostiek, multiculturele perspectieven, intake en anamnese, gezinsfunctioneren, observatie (dagverblijf, school, behandeling), vragenlijsten, onderzoek van intelligentie en competenties bij zeer jonge kinderen en neuropsychologische analyse, persoonlijkheidsonderzoek, speldiagnostiek, adviesgesprek, verslaglegging en opstellen van een behandelplan. Dit alles in een combinatie

van uiteenzettingen door de docent en gezamenlijke bespreking van casuïstiek ingebracht door de deelnemers.

Deze workshop wordt ondersteund met mijn.rino.nl, de digitale leeromgeving van RINO Amsterdam. Daar staat o.a. veel materiaal op waarmee de deelnemers zich op deze workshop kunnen voorbereiden. Ook na de workshop kunnen de deelnemers gebruikmaken van mijn.rino.nl, onder andere om via het bulletin-board casuïstiek met elkaar te blijven bespreken en op de hoogte te blijven van recente literatuur.

BEGELEIDING

[Guy Couturier](#) is klinisch psycholoog, kinder- en jeugdpsycholoog specialist (NIP) en infant mental health specialist (DAIMH). Hij is klinisch hoofdzakelijk werkzaam geweest met zeer jonge kinderen en hun ouders. Hij werkt in een eigen praktijk in Wijchen en Oosterhout-Nijmegen. Daarnaast is hij docent aan de RINO Amsterdam, o.a. hoofddocent voor de tweejarige opleiding Infant Mental Health Specialist (www.rino.nl), docent aan postmasteropleidingen tot GZ-psycholoog en doceert hij regelmatig in Suriname.

WORKSHOP NIEUW		CODE 186
WANNEER	14 en 15 november, 5, 6 en 13 december 2011 (9 - 16.30 uur)	
WAAR	Sig Destelbergen	
INSCHRIJVEN	€ 582 (€ 465 voor Sig-participanten) Uiterlijk tot 14 oktober 2011 (voorrang Sig-participanten tot 4 juli 2011)	

DOELGROEP

De workshop richt zich tot klinisch kinder- en jeugdpsychologen, kinder- en jeugdpsychiaters, orthopedagogen, kinderartsen en jeugdartsen. Kennis van de doelgroep en (minimaal enige) werkervaring met deze doelgroep worden verondersteld. Het actief inbrengen van casuïstiek verzekert de verbinding met de eigen praktijk. Het volgen van deze workshop met meerdere leden van eenzelfde team biedt een stevige basis om te reflecteren op de eigen werkprocessen en deze waar nodig te verbeteren.

Minimum 15, maximum 25 deelnemers

i.s.m RINO
Noord-Holland

Opvoeden in een multiculturele context: op zoek naar visie en houvast

Na zestig jaar migratie zien we een grote diversiteit in de culturele context waarin allochtone kinderen opgroeien: mensen met verschillende geschiedenissen, culturen en talen leven samen in een wereld die kan worden gekarakteriseerd als dynamisch, pluriform en democratisch. De diversiteit van de allochtone gezinnen is hierdoor niet alleen een feitelijk gegeven, maar houdt ook uitdagingen in voor opvoeding, hulpverlening en onderwijs.

In deze driedaagse workshop voeren we de deelnemers mee in een stroom van dilemma's, verkenningen en uitdagingen rondom het thema 'opvoeden in een multiculturele context'. Hoe kunnen we allochtone kinderen en jongeren ondersteunen met het oog op functieneren in deze samenleving? Stellen allochtone ouders en hun kinderen andere eisen aan het onderwijs dan autochtone ouders? Over welke (bijkomende) vaardigheden moeten beroepskrachten in de hulpverlening en onderwijs beschikken?

Zowel visievorming als het doorgeven en delen van praktijkervaringen nemen een belangrijke plaats in. Zo bespreken we o.a. concrete casussen uit de eigen praktijk. We besteden ook aandacht aan de achtergronden en inzichten over opvoedingsstijlen en relatievorming in de allochtone gezinnen. Tevens proberen we de eigen vaardigheden van beroepskrachten te vergroten.

Naast het verwerven van kennis en vaardigheden wil deze workshop niet voorbijgaan aan het belang van de eigen (professionele) houding tegenover opvoeden in een multiculturele context. We houden dan ook een ervarings- en persoonsgerichte aanpak aan. Deze stimuleert de deelnemers om hun eigen visie, beleving en gedrag rond opvoeden in een multiculturele context te verkennen en te bevragen.

WORKSHOP NIEUW		CODE 187
WANNEER	10 en 22 november en 8 december 2011 (9 - 16.30 uur)	
WAAR	Sig Destelbergen	
INSCHRIJVEN	€ 325 (€ 260 voor Sig-participanten) Uiterlijk tot 14 oktober 2011 (voorrang Sig-participanten tot 4 juli 2011)	

BEGELEIDING

Sultan Balli (psycholoog en psychotherapeut) begeleidt diversiteitstrajecten en interculturalisatieprocessen als trainer-adviseur. Ze is als docent verbonden aan de Karel de Grote-Hogeschool Antwerpen en het CVO Sociale Hogeschool Heverlee.

DOELGROEP

De studiedag is bedoeld voor alle hulpverleners die in hun praktijk in contact komen met kinderen uit allochtone gemeenschappen.

Minimum 12, maximum 20 deelnemers

Gedragstoornissen bij kinderen: klinisch beeld en aanpak

Kinderen met een gedragsstoornis vertonen regelmatig zeer negatief gedrag, zonder aanwijsbare reden. Ze hebben last van woede-uitbarstingen, koppigheid, zijn ongevoelig voor aanwijzingen van volwassenen, niet geneigd om een compromis te zoeken of te overleggen of zich te voegen naar volwassenen. Ze kunnen vaak vloeken, een lage eigenwaarde hebben, afstandelijk zijn, stemmingswisselingen of moeite hebben om emoties te uiten. Bij bijna alle kinderen is er sprake van een lage frustratietolerantie. Sommige kinderen tasten voortdurend grenzen af en zijn agressief.

Dit gedrag is niet tijdelijk, maar treedt al een lange tijd op en gaat vaak verder in de adolescentie en volwassenheid. De gedragsstoornissen worden onderverdeeld in ODD (Oppositional Defiant Disorder) en CD (Conduct Disorders). Kinderen met ODD zijn moeilijk in de opvoeding, opstandig en ongehoorzaam, maar niet gewelddadig. Kinderen met CD vertonen asociaal gedrag. Ze

tonen geen respect voor de rechten en gevoelens van anderen.

Tijdens deze studiedag staan we stil bij het klinisch beeld van ODD en CD. Vervolgens lichten we de langetermijn-uitkomst van deze kinderen toe. We gaan uitvoerig in op de verschillende therapeutische interventies en hun effectiviteit. Ook de efficaciteit, praktische richtlijnen en veiligheid van de medicamenteuze behandel mogelijkheden zoals ze voorhanden zijn bij kinderen en adolescenten, komen aan bod.

LOSSE STUDIEDAG HERNEMING		CODE 188
WANNEER	dinsdag 15 november 2011 (9 - 16 uur)	
WAAR	Sig Destelbergen	
INSCHRIJVEN	€ 45 (€ 35 voor Sig-participanten) Uiterlijk tot 14 oktober 2011 (voorrang Sig-participanten tot 4 juli 2011)	

BEGELEIDING

Dr. Bie Tremmery is kinder- en jeugdpsychiater en systeemtherapeut. Ze is verbonden aan het MPI 'De Oase' en startte het Forensisch project in Oost Vlaanderen op.

DOELGROEP

De studiedag is bedoeld voor professionele hulpverleners zoals psychologen, (ortho)pedagogen, kinderpsychiaters, kinderartsen en jeugdartsen. Algemene voorkennis van gedragsstoornissen en enige ervaring in het werken met gedragsgeoorde kinderen of jongeren is wenselijk.

Accreditering werd aangevraagd i.s.m. de Vereniging van Revalidatieartsen.

Zet mij even op pauze Oudertraining ADHD en vorming voor trainers

Oudertrainingen hebben al langer hun nut bewezen in het landschap van ADHD en zijn één van de belangrijkste pijlers in de behandeling van kinderen met ADHD. De auteurs van 'Zet mij even op pauze' hebben jarenlange ervaring met het organiseren van groepstrainingen voor ouders van kinderen met ADHD. Ze bundelden hun kennis en ervaring om de bestaande oudertraining van centrum ZitStil, van de dienst Kinder- en Jeugdpsychiatrie van het AZ Sint-Lucas en het CGGZ Noord West-Vlaanderen te herwerken en te verrijken.

De oudertraining richt zich naar ouders van lagereschoolkinderen met een diagnose ADHD. In de training ligt het accent op psycho-educatie en het bijstellen of veranderen van opvoedingsvaardigheden van ouders, gebaseerd op leertheoretische principes en de empowermentgedachte. De belangrijkste inspiratiebronnen zijn Barkley, Patterson, Merlevede en Sanders.

Ter ondersteuning van deze training werd een pakket ontwikkeld dat bestaat uit een werkboek voor ouders én een draaiboek voor trainers, aangevuld met een cd-rom met trainersmateriaal. Dit pakket 'Zet mij even op pauze' is een coproductie van Sig en centrum ZitStil.

Daarnaast organiseert centrum ZitStil een vorming 'Train de trainer' voor wie aan de slag wil met de oudertraining. Tijdens deze tweedaagse workshop staan we stil bij de uitgangspunten en basisprincipes van ouderbegeleiding bij ADHD en hoe we deze kunnen toepassen in de training zelf. We gaan na hoe we als trainer model kunnen staan voor wat we bij de ouders met de training willen bereiken en welke daarbij de belangrijkste valkuilen zijn.

WORKSHOP HERNEMING		CODE 189
WANNEER	17 en 24 november 2011 (9.30 - 16 uur)	
WAAR	Sig Destelbergen	
INSCHRIJVEN	€ 260 Uiterlijk tot 14 oktober 2011 (voorrang Sig-participanten tot 4 juli 2011)	

BEGELEIDING

Marijke Vermeulen (orthopedagoog) is verbonden aan centrum ZitStil. Ze verzorgt er de oudertrainingen voor lagereschoolkinderen en de regionale werking.

Mariet Waeben (psycholoog) werkt ook voor centrum ZitStil. Ze staat er al jarenlang in voor oudertrainingen voor lagereschoolkinderen. Verder geeft ze opleidingen en vorming voor leerkrachten en hulpverleners.

DOELGROEP

De workshop richt zich tot alle professionele hulpverleners die ervaring hebben met het werken met ouders van kinderen met ADHD, maar nog niet in groep. Het pakket Oudertraining ADHD (werkboek ouders + draaiboek trainers) is verkrijgbaar aan 99 euro.

Maximum 12 deelnemers

Gespreksvaardigheden voor paramedici: praktische toepassingen in de contacten met ouders

Tijdens deze workshop gaan we in op verschillende relevante gespreksvaardigheden in de psychosociale hulpverlening. Hierbij komen zowel luister-responsen (zoals parafraseren, reflecteren, concretiseren) als actieresponsen (zoals confronteren en interpreteren) aan bod. De workshop is praktijkgericht. We werken in hoofdzaak met demonstraties en actief rollenspel.

Het eerste deel omvat een initiatie in de verschillende technieken. Tijdens de tweede dag werken we voornamelijk met casusmateriaal van de deelnemers zelf. Het is de bedoeling dat de deelnemers een duidelijk zicht krijgen op het doel, de relevantie en de toepassing van de verschillende technieken en dat ze deze ook doelgericht kunnen inzetten in het kader van hulpverlening, vb. tijdens intake en slecht nieuws gesprekken.

De workshop is voornamelijk gericht op hulpverlening aan jongeren en volwassenen.

BEGELEIDING

Prof. Dr. Ernst Koster is als universitair docent verbonden aan de vakgroep Experimenteel-Klinische en Gezondheidspsychologie van de Universiteit Gent.

Dr. An Raes is onderzoekster verbonden aan de vakgroep Experimenteel-Klinische en Gezondheidspsychologie van de Universiteit Gent.

DOELGROEP

De workshop richt zich tot hulpverleners in de psychosociale en revalidatiesector (logopedisten, ergotherapeuten, kinesisten, maatschappelijk assistenten, medewerkers sociale dienst, ...) die hun communicatievaardigheden verder willen trainen en uitbouwen.

Minimum 12, maximum 20 deelnemers

WORKSHOP NIEUW		CODE 190
WANNEER	17 november en 13 december 2011 (9 - 16.30 uur)	
WAAR	Sig Destelbergen	
INSCHRIJVEN	€ 255 (€ 205 voor Sig-participanten) Uiterlijk tot 14 oktober 2011 (voorrang Sig-participanten tot 4 juli 2011)	

Werken met de Schlichting Test voor Taalbegrip en de Schlichting Test voor Taalproductie-II

In 2010 verschenen in Nederland twee nieuwe taaltests voor kinderen: de Schlichting Test voor Taalbegrip en de Schlichting Test voor Taalproductie-II. Dit zijn taaltests voor Nederlands-sprekende kinderen van 2;0 tot 7;0 jaar. De Test voor Taalbegrip is één test die bestaat uit zeven secties. De Test voor Taalproductie-II bevat tests voor het meten van de actieve woordenschat, de zinsbouw en verder een verhaalttest, een test voor het auditieve geheugen en een nonsenswoordentest.

In het voorjaar van 2011 verschenen de Vlaamse Aanvullingen van de tests. Deze aanvullingen geven normen die ontwikkeld zijn op basis van het normeringsonderzoek bij ruim 1000 Vlaamse kinderen.

Tijdens deze workshop gaan we eerst in op het Vlaamse normeringsonderzoek. Daarna oefenen de deelnemers in groepjes van vier met het afnemen van de tests. Videobeelden van de testafnames maken deel uit van de training.

BEGELEIDING

Dr. Liesbeth Schlichting is lerares Engels en orthopedagoog. Ze houdt zich al dertig jaar bezig met taalontwikkeling, taaldiagnostiek en taaltherapie bij jonge kinderen.

Sophie Deconinck (logopedist) werkte als testleider mee aan het Vlaamse normeringsonderzoek.

WORKSHOP NIEUW		CODE 191
WANNEER	17 november 2011 (9 - 16.30 uur)	
WAAR	Sig Destelbergen	
INSCHRIJVEN	€ 155 (€ 125 voor Sig-participanten) Uiterlijk tot 14 oktober 2011 (voorrang Sig-participanten tot 4 juli 2011)	

DOELGROEP

De workshop richt zich tot logopedisten, pedagogen, psychologen en bachelors in de toegepaste psychologie.

Minimum 14, maximum 24 deelnemers

Basiscursus (Level I/II) bewegingspedagogiek volgens de methode van Veronica Sherborne

Deze workshop richt zich tot alle therapeuten en zorgverstrekkers die op zoek zijn naar een creatieve en plezierige methode om tot communicatie te komen met anderen, al dan niet zorgbehoevend. De driedaagse is eveneens bedoeld voor personen die al meewerken in Sherbornesessies en graag meer achtergrond willen.

De methode van Veronica Sherborne die het ontwikkelingsproces ondersteunt en stimuleert, helpt het individu in zijn groei naar vrijheid en zelfstandigheid, rekening houdend met de eigen talenten en mogelijkheden.

Tijdens de workshop wordt de theoretische achtergrond van de methode analytisch benaderd en aan de hand van praktijkervaringen geïllustreerd. De deelnemers ontvangen een getuigschrift van de gevolgde vorming en zijn na de workshop in staat om zelf met de methode aan de slag te gaan of er met meer 'diepte' mee verder te werken.

Na de tweedaagse is een terugkomdag voorzien. Het probleemoplossend denken en de begeleidingsstijl worden verder uitgediept via feedback op het eigen videomateriaal van de deelnemers.

Na afloop ontvangen de deelnemers een geregistreerd certificaat dat hen in staat stelt om - indien gewenst - nationaal en internationaal verder cursus te volgen.

WORKSHOP HERNEMING	CODE 192
WANNEER	18 en 19 november 2011 en 9 maart 2012 (9 - 16.30 uur)
WAAR	De Ceder Deinze
INSCHRIJVEN	€ 365 (€ 295 voor Sig-participanten) Uiterlijk tot 14 oktober 2011 (voorrang Sig-participanten tot 4 juli 2011)

BEGELEIDING

Véronique Goethals is kinesitherapeut en werkt in het buitengewoon onderwijs type 2. Ze is internationaal gekwalificeerd cursusbegleiter.

DOELGROEP

De workshop richt zich tot alle geïnteresseerden.

We verwachten een actieve participatie van de deelnemers. Bewegingservaringen zijn daarbij fundamenteel. Zorg voor sportieve kledij!

Minimum 12, maximum 20 deelnemers

Basisprincipes van de hedendaagse longdrainagetechnieken

Zoals ook in andere gebieden van de kinesitherapie zijn de toegepaste technieken van de respiratoire kinesitherapie sterk geëvolueerd. Tijdens deze workshop belichten we eerst kort het fundamenteel mechanisme waarop deze technieken zijn gebaseerd. Daarna bekijken we de basistechnieken en de hulpmiddelen bij het bronchiaal toilet. Na deze theoretische uiteenzetting oefenen we zelf de basistechnieken en enkele bijkomende hulpstechnieken in.

De longdrainagetechnieken worden gebruikt bij actieve en passieve patiënten. Ze zijn dus van toepassing op babyleeftijd, bij kleuters, lagereschoolkinderen, adolescenten en volwassenen.

BEGELEIDING

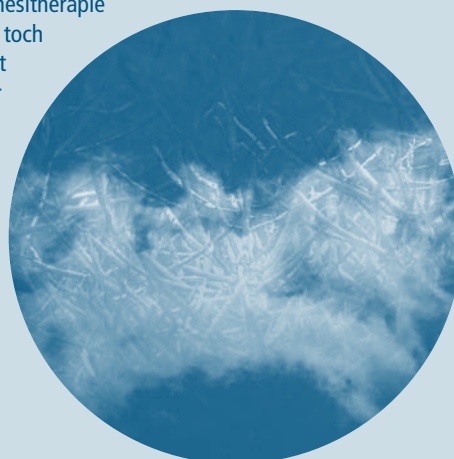
Dirk De Vos is bijna dertig jaar lang werkzaam als zelfstandig respiratoir kinesitherapeut in Gent. Hij maakt deel uit van de redactie van *Respira Libre*, het tijdschrift van de Belgische Vereniging voor Respiratoire Kinesitherapie, en heeft al verschillende uiteenzettingen verzorgd, vooral voor de Belgische Vereniging voor Strijd tegen Mucoviscidose. Hij is tevens stagementor voor de kinesitherapiestudenten aan de Universiteit Gent.

DOELGROEP

De workshop richt zich tot kinesitherapeuten die actief zijn in gebieden van de kinesitherapie buiten het respiratoire, maar die toch sporadisch in contact komen met respiratoire aandoeningen, en er meer willen over weten. Veel voorkennis of ervaring op respiratoir vlak is niet vereist.

Minimum 12, maximum 25 deelnemers

WORKSHOP NIEUW	CODE 193
WANNEER	18 november 2011 (9 - 16.30 uur)
WAAR	Sig Destelbergen
INSCHRIJVEN	€ 125 (€ 100 voor Sig-participanten) Uiterlijk tot 14 oktober 2011 (voorrang Sig-participanten tot 4 juli 2011)

Initiatie in de oplossingsgerichte systeemtherapie ontwikkeld in het Korzybski-instituut

Psychotherapie is een gevaarlijke onderneming. Voor de therapeut en nog meer voor de cliënt. Naargelang het lokaal waar je binnengaat kom je al wenend, boos, met bezwaard gemoed over de omvang van je probleem, met een psychiatrisch etiket en een afspraak voor een opname, of opgelucht, met de hoop op een oplossing buiten. De verklaring lijkt evident: de verschillende therapiemodellen hebben elk hun eigen strategie. Maar ook binnen hetzelfde denkmodel kunnen de resultaten sterk wisselen.

Is dit een kwestie van hard werken? Het principe 'hoe meer, hoe beter' lijkt echter niet te kloppen. Deze vaststelling maakte ons in het Korzybski-instituut nieuwsgierig naar wat werkt en hoe dit te gebruiken is bij kinderen en hun gezinnen. Tijdens deze workshop gaan we hier dieper op in.

BEGELEIDING

Dr. Myriam Le Fevere de Ten Hove is kinderpsychiater en stafid van het Korzybski-Instituut, het opleidingsinstituut voor oplossingsgerichte therapie in Brugge, Amsterdam en Parijs. Ze is auteur van het boek 'Korte therapie, handleiding bij het Brugse model voor psychotherapie met een toepassing op kinderen en jongeren' (Garant).

DOELGROEP

De workshop is bedoeld voor psychologen, maatschappelijk assistenten, paramedici en andere geïnteresseerden die willen kennismaken met oplossingsgerichte systeemtherapie.

Minimum 16, maximum 30 deelnemers

Accreditering werd aangevraagd i.s.m. de Vereniging van Revalidatieartsen.

WORKSHOP NIEUW		CODE 194
WANNEER	28 en 29 november en 15 en 16 december 2011 (9 - 16.30 uur)	
WAAR	Sig Destelbergen	
INSCHRIJVEN	€ 540 (€ 430 voor Sig-participanten) Uiterlijk tot 24 oktober 2011 (voorrang Sig-participanten tot 4 juli 2011)	

Ter info: als voorbereiding op deze workshop kan u de studiedag van 3 november 2011 volgen (code 167 pagina 6). Dit is echter niet verplicht.

Morfosyntaxis: een creatieve verkenning in communicatief gerichte taaltherapie bij kinderen

Naast taalinhoud en taalgebruik vormt taalvorm een essentieel onderdeel in de verbale communicatie. Problemen op het gebied van syntaxis en morfologie hebben hun weerslag op de sociale, emotionele en communicatieve ontwikkeling.

We starten met een theoretisch kader en overlopen kort de beschikbare onderzoeksinstrumenten van de formele taalaspecten morfologie en syntaxis bij peuters, kleuters en lagereschoolkinderen.

De studiedag richt zich vervolgens in hoofdzaak op doelen voor morfosyntaxis binnen een communicatief gerichte taaltherapie volgens ontwikkelingsleeftijd. Hierbij bekijken wij o.m. de taaldoelen van het computerprogramma 'Behandeldoelen tot' van Leen van den Dungen in relatie tot onderliggende stoornissen als ontwik-

kelingsdysfasie of SLI, auditieve stoornis, ASS en verstandelijke beperking. We staan eveneens stil bij meertaligheid.

Een creatieve en pragmatische benadering staan op de voorgrond bij het bestuderen en tentoonstellen van behandelmethoden, therapie-suggesties en therapiemateriaal tot verhoging van het morfosyntactische niveau.

We voorzien tijd voor interactie en uitwisseling van ervaringen en staan stil bij ouderparticipatie.

BEGELEIDING

Begga Van De Walle is al jaren werkzaam als logopedist in het revalidatiecentrum Overleie te Kortrijk, waar ze ruime ervaring opdeed in diagnostiek en therapie van kinderen met ontwikkelingsstoornissen. Verder is ze coördinator van de Sig-intervisiewerkgroep Taaltherapie bij kinderen en maakt ze deel uit van de Sig-intervisiewerkgroep Hanen.

LOSSE STUDIEDAG HERNEMING		CODE 195
WANNEER	maandag 21 november 2011 (9 - 16 uur)	
WAAR	Sig Destelbergen	
INSCHRIJVEN	€ 45 (€ 35 voor Sig-participanten) Uiterlijk tot 14 oktober 2011 (voorrang Sig-participanten tot 4 juli 2011)	

DOELGROEP

De studiedag is bedoeld voor logopedisten die betrokken zijn bij de taaldiagnostiek en -therapie van kinderen bij wie de ontwikkeling van syntaxis en morfologie vertraagd of gestoord verloopt. Ervaring en voorkennis zijn niet vereist.

Maximum 50 deelnemers

Sig en IPVK werken samen

Het Instituut voor Permanente Vorming Kinesitherapie (IPVK) Gent is een instelling opgericht door Revalidatiewetenschappen en Kinesitherapie Gent, gezamenlijk georganiseerd door de Arteveldehogeschool en de Universiteit Gent. IPVK Gent staat in voor postacademische activiteiten, voornamelijk gericht op kinesitherapeuten, hoewel ze soms ook verder kijken dan de eigen discipline.

Voor Sig is het een meerwaarde met IPVK samen te werken om het aanbod op elkaar af te stemmen, zodat een zo groot mogelijk aantal hulpverleners zich voortdurend kwaliteitsvol en wetenschappelijk verantwoord kan bijscholen.

We brengen graag de volgende cursus onder uw aandacht:

Neuromotor Task Training (NTT): van theorie naar de praktijk

(Eugène Rameckers, Hilde Van Waelvelde, Griet Dewitte en Nathalie van Assche)
28/10, 8/11, 22/11 en 2/12/2011, Gent (alle delen kunnen ook apart gevolgd worden)

NTT is een theoretisch model waaruit een taakgerichte therapie kan worden uitgewerkt die bruikbaar is om kinderen met milde motorische stoornissen (zoals kinderen met DCD) te behandelen. Dit model komt pas tot leven als de vertaalslag naar de praktijk wordt gemaakt. De eerste lesdag op 28 oktober is een herneming van de cursus van 2009. Op 8 november wordt NTT toegepast op het aanleren van fijnmotorische vaardigheden. Op 22 november wordt dit toegepast op het aanleren van grootmotorische vaardigheden. 2 december is een terugkomdag.

IPVK GENT

Campus Heymans 2 bus 3 • De Pintelaan 185 • 9000 Gent • tel. 09/332 22 69 • ipvk@ugent.be
voldedige vormingsaanbod op www.ipvk.ugent.be

SYMPOSIUM

Agressie, heet van de naald

2 december 2011 • Gent

Dit symposium brengt u op de hoogte van de nieuwste theoretische ontwikkelingen in verband met agressie. Deze worden aan de praktijk gelinkt van zowel hulpverlening als onderwijs. Tijdens het symposium wordt een uiteenlopend aantal topics besproken, waaronder:

- de verschillende agressietheorieën
- de neurobiologische basis van agressie
- agressie bij mensen met mentale disfuncties en/of psychiatrische stoornissen
- een uiteenzetting rond probleemjongeren en familiaal geweld
- de zin en onzin van medicatie

Ook het ethische, filosofische en juridische luik worden toegelicht.

Verskillende experts hebben ondertussen hun medewerking toegezegd: prof. E. Thiery, prof. K. Audenaert, prof. J. Verplaetse, mr. J. Vande Moortel, drs J. Verbeeren en drs L. Jans.

We richten ons op een ruim publiek van hulpverleners (opvoeders, psychologen, verpleegkundigen, therapeuten), leerkrachten (ASO, TSO, BuSO, MPI, enz.), directies en beleidsmensen.

Accreditatie wordt aangevraagd (ethiek & economie).

Meer info volgt via www.sig-net.be

Een greep uit het programma voorjaar 2012*

Neuropsychologische revalidatie (Caroline Van Heugten)	20 februari 2012
Ouders met autisme (Ilse Aerts)	20 februari 2012
Dysmix: behandeling van volwassenen met dysartrie (Frank Paemeleire)	22 februari 2012
CHC-Model: sterkte-zwakteanalyse bij kinderen, adolescenten en volwassenen met ADHD (Dieter Baeyens en Lotte Van Dyck)	22 februari 2012
Selectief mutisme (Maretha de Jonge)	22 februari 2012
(Differential)diagnostiek van autisme bij (jong)volwassen (Annelies Spek)	23 februari 2012
Naar Vlaamse normen voor de CBCL? De resultaten van een ASEBA-onderzoek aan de UGent (Mark Schittekatte)	2 april 2012
Psycho-educatie, empowerment, contextueel werken en ICF bij dyslexie (Nadja Brocatus)	3 april 2012
Kinderen met autisme en (rand)normale begaafdheid leren lezen en schrijven volgens de methode aap-zee-koe (Ilse Van Beversluys en Anke Van Acker)	3 april 2012
Hanen Certificeringsworkshop voor de Hanen® Oudercursus 'Praten doe je met z'n tweeën' (Johan Dekelver)	12, 13 en 14 maart 2012
Workshop Relaxatie bij kinderen met ontwikkelingsproblemen (Mark Liefhooghe)	8 en 22 maart 2012
Workshop Behandeling van NAH volgens de principes van Prigatano (George Prigatano)	20 en 21 april 2012

* onder voorbehoud en werktitels

studiedagen en workshops september - december 2011

Titel (en spreker)	Code	Studiedag/ Workshop?	Wanneer? Startdatum	Waar?	p.
Intensieve cursus Stemstoornissen (diverse sprekers)	157	workshop	9/9/11	Antwerpen	14
Verbale ontwikkelingsdyspraxie (A. van Dijk & J. Colenbrander)	181	workshop	6/10/11	Sig	15
Ondersteunde Communicatie bij personen met NAH (D. Lembrechts)	182	workshop	20/10/11	Sig	15
Met 'andere' woorden: ondersteunende communicatie voor mensen met ASS (I. Noens)	183	losse studiedag	20/10/11	Sig	16
Neuromotore problemen bij zuigelingen en peuters: klinische handvatten voor een correcte vroegdetectie (A. Oostra & N. Vens)	184	workshop	21/10/11	Sig	16
Cognitieve revalidatie: inspiratie om het (nog beter) te laten lukken (B. Op de Beeck)	162	studiedag	2/11/11	Sig	3
Autisme en sekseducatie (S. Carette)	163	studiedag	2/11/11	Sig	3
Visuele (ontwikkelings)problemen bij kinderen (P. Hellin & G. Dewitte)	164	studiedag	2/11/11	Sig	4
Werken met pictogrammen en andere visualisatiesystemen (C. De Rijdt)	165	studiedag	2/11/11	Sig	5
Medicatie bij ontwikkelingsstoornissen: feiten en fictie in een emotioneel debat (P. Emmerly)	166	studiedag	2/11/11	Sig	5
Freefit en hoortoestelaanpassing (E. Knipscheer, N. De Deckel & P. Coulonval)	185	workshop	2/11/11	Sig	17
Therapeutisch werken met kinderen en gezinnen (M. Le Fevere de Ten Hove)	167	studiedag	3/11/11	Sig	6
Probleemgedrag bij kinderen met ASS (M. Serruys)	168	studiedag	3/11/11	Sig	6
Genetica en leerstoornissen (T. de Ravel, E. Legius, D. Willekens & A. Swillen)	169	studiedag	3/11/11	Sig	7
Neurowetenschappelijke studie van bewegingsproblemen bij kinderen met traumatisch hersenletsel (K. Caeyenberghs)	170	studiedag	3/11/11	Sig	8
Kommagetallen en metend rekenen ... niet voor rekenzwakke kinderen? (H. Heuninck)	171	studiedag	3/11/11	Sig	8
Ontwikkelingsdysfasie: theoretisch kader, diagnostiek en behandeling (I. Zink)	172	studiedag	3/11/11	Leuven	9
Specifieke problemen en valkuilen bij het 'ontwikkelingsonderzoek' van kinderen met autisme (A. Vanderlinden)	173	studiedag	3/11/11	Leuven	9
Gevolgen van NAH: een overzicht van therapeutische mogelijkheden (W. Lambrecht)	174	studiedag	3/11/11	Leuven	10
Leren + leren = leerlinggericht teamwork bij ASS (K. Vanroy)	175	studiedag	4/11/11	Sig	10
Adoptie in de hulpverlening, hulpverlening in adoptie (N. Meeus)	176	studiedag	4/11/11	Sig	11
Neurodegeneratieve taal- en spraakstoornissen (M. De Letter & P. Santens)	177	studiedag	4/11/11	Sig	12
Gedragsproblemen en kinderpsychiatrische diagnostiek (E. Nelis)	178	studiedag	4/11/11	Sig	12
Breuken zetten de rekenwereld op z'n kop (H. Heuninck)	179	studiedag	4/11/11	Sig	13
Diagnostisch Classificatiesysteem Zero to Three Revised (DC:0-3R) (G. Couturier)	180	studiedag	4/11/11	Sig	13
Opvoeden in een multiculturele context: op zoek naar visie en houvast (S. Balli)	187	workshop	10/11/11	Sig	18
Diagnostiek van psychische problemen bij kinderen van 0 tot 7 jaar (G. Couturier)	186	workshop	14/11/11	Sig	17
Gedragsstoornissen bij kinderen: klinisch beeld en aanpak (B. Tremmerly)	188	losse studiedag	15/11/11	Sig	19
Zet mij even op pauze. Oudertraining ADHD en vorming voor trainers (M. Vermeulen & M. Waebe)	189	workshop	17/11/11	Sig	19
Gespreksvaardigheden: praktische toepassingen (E. Koster & A. Raes)	190	workshop	17/11/11	Sig	20
Werken met de Schlichting Test voor Taalbegrip en de Schlichting Test voor Taalproductie-II (L. Schlichting & S. Deconinck)	191	workshop	17/11/11	Sig	20
Basiscursus (Level I/II) bewegingspedagogiek volgens de methode van Veronica Sherborne (V. Goethals)	192	workshop	18/11/11	Deinze	21
Basisprincipes van de hedendaagse longdrainagetechnieken (D. De Vos)	193	workshop	18/11/11	Sig	21
Morfosyntaxis: een creatieve verkenning in communicatief gerichte taaltherapie bij kinderen (B. Van De Walle)	195	losse studiedag	21/11/11	Sig	23
Initiatie in de oplossingsgerichte systeemtherapie ontwikkeld in het Korzybski-instituut (M. Le Fevere de Ten Hove)	194	workshop	28/11/11	Sig	22

In de kijker ...

Tussen taal en blokkendoos

De Sig-intervisiewerkgroep Meertalige Kinderen stelde een bundel fiches samen die als leidraad kan dienen voor goede gesprekken met ouders over meertalig opgroeien, spel en speelgoed. De fiches bevatten hulpvragen en tips en zijn mogelijk een sleutel tot verandering. De volgende thema's komen aan bod: Hoe geef ik elke taal voldoende aandacht? Hoe werken we als ouder samen aan een meertalige opvoeding? Hoe voelt mijn kind zich te midden van alle talen? Ervaar ik verschillen tussen de cultuur thuis en op school die het ontwikkelen van de taal bemoeilijken? Wat is de zin van samenspelen tussen ouder en kind? Welk speelgoed bied ik aan in functie van het schoolse leren? De fichebundel is binnenkort verkrijgbaar.

>> www.sig-net.be > Nieuws

EPVs: lijsten voor Evaluatie van Pragmatische Vaardigheden

De EPVs vormen (in aansluiting op de N-CDIs) een belangrijke aanwinst in het kader van preventie, vroegtijdige opsporing en behandeling van communicatieve problemen bij jonge kinderen. Met de EPVs wordt het mogelijk om te peilen naar pragmatische vaardigheden vanaf zes maanden. Het screening-instrument is ontwikkeld voor het hele Nederlandse taalgebied en bestaat uit twee oudervragenlijsten: de EPV1 (6-15 maanden) en de EPV2 (16-30 maanden). De auteurs zijn Mie Cocquyt en Inge Zink.

>> www.sig-net.be > publicaties > onderzoek

Onderzoek over rekenen en autisme: medewerking gevraagd

Kinderen met autisme hebben het niet altijd makkelijk om de rekentechnieken uit het gewoon onderwijs te volgen. Momenteel loopt er een studie, ondersteund door de Adviesraad Wetenschappelijk onderzoek van Sig, die de rekenvaardigheden van kinderen met autisme en broertjes/zusjes van deze kinderen in kaart brengt. Bent u geïnteresseerd om mee te werken?

Contacteer annemie.desoete@sig-net.be

>> Meer info (brochure, brief voor ouders, oproep aan therapeuten) op www.sig-net.be > Wetenschap > Projecten > Subtypering

Tijdschrift Signaal

Signaal is uitgegroeid tot een kwartaaltijdschrift met een ruim aanbod over actuele ontwikkelingen, relevant voor de clinicus. Elk nummer zit boordevol informatie: artikels uit de klinische praktijk, onderzoeksartikels, literatuurstudies, interviews, verslagen van congressen, een forumrubriek, recensies, een vormingsagenda, enz. Geïnteresseerd? Proefartikels zijn gratis online beschikbaar.

>> www.sig-net.be > Vaktijdschrift

Docudienst online

Bent u op zoek naar artikels, boeken of beeldmateriaal over revalidatie, handicap of ontwikkelingsstoornissen? De Sig-docudienst heeft een schat aan informatie. Alle beschikbare titels van tekst- en beeldmateriaal kunnen online worden opgezocht en ontleend.

>> www.sig-net.be > Docudienst

Hebt u suggesties voor vorming?

Sig staat open voor al uw suggesties over onderwerpen van studiedagen of workshops voor professionele hulpverleners. We vinden het belangrijk zo nauw mogelijk aan te sluiten bij wat er omgaat in het werkveld. U kunt terecht met uw ideeën bij petra.warreyn@sig-net.be of viviane.vermeiren@sig-net.be

Helpt u mee bekendmaken?

Sig organiseert ook heel wat activiteiten voor breed publiek (ouders, grootouders, kortom niet-professionelen). Bent u bereid dit aanbod mee bekend te maken bij geïnteresseerde betrokkenen uit uw praktijk?

>> U vindt een overzicht van de eerstvolgende activiteiten op www.sig-net.be > Vorming > Breed publiek

Op zoek naar een vergaderzaal?

Op een boogscheut van Gent stelt Sig haar infrastructuur ter beschikking van geïnteresseerde organisaties. Vijf ruime vergaderlokalen bieden tal van mogelijkheden. Sig is vlot bereikbaar en heeft ruime parkeermogelijkheden. >> Uitgebreide info op www.sig-net.be > Gebruik lokalen